

ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ

ΥΜΝΟΛΟΓΙΚΑ ΤΕΥΧΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΜΑ

Ἐπιμελητῆς ὕλης:

Πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Πλευράκης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

«Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΜΑΡΚΟΣ»

Τ.Θ. 60060 570 01 ΘΕΡΜΗ – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΗΛ. 0310-461.145 277.719 ΦΑΞ: 463.455

14-9-2006

14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΥΨΩΣΙΣ

ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΖΩΟΠΟΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΕΟΡΤΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΘΕΟΡΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ

Ἐναρξῆ Προεορτίου: 13 Σεπτεμβρίου

Ἀπόδοσις τῆς ἑορτῆς: 21 Σεπτεμβρίου

ΤΥΠΙΚΟΝ

Ἐάν τύχη ἡ παροῦσα Ἑορτή, ἐν Κυριακῇ, οὐδέν τῶν Ἀναστασίμων ψάλλεται, οὔτε Εὐαγγέλιον λέγεται Ἑωδιόν, ἀλλά πάντα τοῦ Σταυροῦ.

ΕΙΔΗΣΙΣ

Ἰστέον ὅτι, ἥ ἂν ἡμέρα τύχη ἡ σεβάσιμος αὕτη Ἑορτή, εἴτε Σαββάτῳ, εἴτε Κυριακῇ, τυρόν, ἢ ὠόν, ἢ ἰχθύν οὐκ ἐσθίομεν, εἰ μὴ μόνον ἔλαιον καί οἶνον, εὐχαριστοῦντες Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

ΜΕΓΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Προοιμιακός.

Εἰρηνικά. «Ὅτι πρέπει Σοι ...»

Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς Σέ,

εἰσάκουσόν μου·

Ψαλ. 140,1

Εἰσάκουσόν μου, Κύριε.

Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς Σέ,

εἰσάκουσόν μου·

Πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου

ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς Σέ.
Εἰσάκουσόν μου, Κύριε.

Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου
ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν Σου,
ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου
θυσία ἑσπερινή.
Εἰσάκουσόν μου, Κύριε.

Στιχηρά Ἰδιόμελα.

Ἦχος πλ. β'. ὄλην ἀποδέμενοι.

1.

Εάν ἀνομίας παρατηρήσης, Κύριε, Κύριε, Ψ. 129,3
τίς ὑποστήσεται;

ὅτι παρά Σοί ὁ ἱλασμός ἐστίν. 4

Σταυρός ἀνυψούμενος
τοῦ ἐν αὐτῷ ὑψωθέντος
τό πάθος τό ἄχραντον
ἀνυμνεῖν προτρέπεται κτίσιν ἅπασαν
ἐν αὐτῷ κτείνας γάρ
τόν ἡμᾶς κτείναντα
νεκρωθέντας ἀνεζώωσε
καί κατεκάλλυνε
καί εἰς οὐρανοὺς πολιτεύεσθαι
ἠξίωσεν ὡς εὖσπλαγχνος
δι' ὑπερβολήν ἀγαθότητος·
ὄθεν γεγηθότες
ὑψώσωμεν τό ὄνομα Αὐτοῦ
καί τήν Αὐτοῦ μεγαλύνομεν
ἄκραν συγκατάβασιν.

2.

Ενεκεν τοῦ ὀνόματός Σου ὑπέμεινά Σε, Κύριε, 5

ὑπέμεινεν ἡ ψυχὴ μου εἰς τὸν λόγον Σου.
ἤλπισεν ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν Κύριον.

6

Σταυρός ἀνυψούμενος ...

3.

Από φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός
ἀπό φυλακῆς πρωΐας ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν Κύριον.

66

Μωσῆς προετύπου Σε
χεΐρας ἐκτείνας εἰς ὕψος
καὶ κατατροπούμενος
Ἄμαλήκ τὸν τύραννον, Σταυρέ τίμιε,
τῷ πιστῶν καύχημα,
ἀθλητῶν στήριγμα,
Ἀποστόλων ἐγκαλλώπισμα,
δικαίων πρόμαχε
πάντων τῶν Ὁσίων διάσωσμα·
διό σέ ἀνυψούμενον
βλέπουσα ἡ κτίσις εὐφραίνεται
καὶ πανηγυρίζει
δοξάζουσα Χριστὸν τὸν διὰ σοῦ
τά διεστῶτα συνάψαντα
ἄκρα ἀγαθότητι.

4.

Οτι παρά τῷ Κυρίῳ τό ἔλεος,
καὶ πολλή παρ' Αὐτῷ λύτρωσις,
καὶ Αὐτός λυτρῶσεται τὸν Ἰσραὴλ
ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν Αὐτοῦ.

7

8

Μωσῆς προετύπου Σε ...

5.

Αἰνεῖτε τὸν Κύριον, πάντα τὰ ἔθνη,
ἐπαινέσατε Αὐτόν, πάντες οἱ λαοί.

Ψ. 116,1

Σταυρέ πανσεβάσμιε,
 ὄν περιέπουσι τάξεις
 Ἄγγέλων γηθόμεναι
 σήμερον ὑψούμενος θείῳ νεύματι
 ἀνυψοῖς ἅπαντας
 τούς κλοπῆ βρώσεως
 ἀπωσθέντας καί εἰς θάνατον
 κατολισθήσαντας·
 ὄθεν σε καρδιά καί χεῖλεσι
 πιστῶς περιπτυσσόμενοι
 τόν ἁγιασμόν ἀρυόμεθα,
 ὑψοῦτε, βοῶντες
 Χριστόν τόν ὑπεράγαθον Θεόν
 καί τό Αὐτοῦ προσκυνήσατε
 θεῖον ὑποπόδιον.

6.

Οτι ἐκραταιώθη τό ἔλεος Αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς 2
 καί ἡ ἀλήθεια τοῦ Κυρίου μένει εἰς τόν αἰῶνα.

Σταυρέ πανσεβάσμιε ...

Δόξα. Καί νῦν. Ἦχος β'.

Δεῦτε ἅπαντα τά ἔθνη
 τό εὐλογημένον ξύλον προσκυνήσωμεν
 δι' οὗ γέγονεν ἡ αἰώνιος δικαιοσύνη·
 τόν γάρ προπάτορα Ἀδάμ
 ὁ ἀπατήσας ἐν ξύλῳ
 τῷ Σταυρῷ δελεάζεται
 καί πίπτει κατενεχθεῖς πτώμα ἐξάισιον
 ὁ τυραννίδι κρατήσας
 τοῦ βασιλείου πλάσματος.
 Αἵματι Θεοῦ
 ὁ ἰός τοῦ ὄφews ἀποπλύνεται

καί κατάρα λέλυται καταδίκης δικαίας
 ἀδίκῳ δίκη
 τοῦ Δικαίου κατακριθέντος·
 ξύλῳ γάρ ἔδει τό ξύλον ἰάσασθαι
 καί πάθει τοῦ ἀπαθοῦς
 τά ἐν ξύλῳ λῦσαι πάθη τοῦ κατακρίτου.
 Ἀλλά δόξα, Χριστέ Βασιλεῦ,
 τῇ περὶ ἡμᾶς Σου φρικτῇ οἰκονομίᾳ
 δι' ἧς ἔσωσας πάντας
 ὡς ἀγαθός καί φιλάνθρωπος.

ΕΙΣΟΔΟΣ

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Κύριε ἐλέησον.

Εσπέρας καί πρωΐ καί μεσημβρίας
 αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν, εὐχαριστοῦμεν,
 καί δεόμεθά Σου,

Δέσποτα τῶν ἀπάντων,
 Φιλάνθρωπε Κύριε.

Κατεύθυνον τήν προσευχήν ἡμῶν
 ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν Σου
 καί μή ἐκκλίνης τάς καρδίας ἡμῶν
 εἰς λόγους ἢ εἰς λογισμούς πονηρίας,
 ἀλλά ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ πάντων
 τῶν θηρευόντων τάς ψυχάς ἡμῶν
 ὅτι πρός Σέ, Κύριε, Κύριε,
 οἱ ὀφθαλμοί ἡμῶν
 καί ἐπί Σοί ἤλπίσαμεν
 μή κατασχύνῃς ἡμᾶς, ὁ Θεός ἡμῶν.

Οτι πρέπει Σοι πᾶσα δόξα,
 τιμὴ καί προσκύνησις

τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ
καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι
νῦν καὶ ἀεὶ
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
Εὐλογημένη ἡ Εἴσοδος τῶν ἁγίων Σου
πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
Σοφία. Ὁρδοί.

«ΦΩΣ ΙΛΑΡΟΝ»

(Επιλύχνιος Εὐχαριστία)

Φῶς ἱλαρόν
ἀγίας δόξης ἀθανάτου Πατρός,
Οὐρανίου, Ἁγίου, Μάκαρος,
Ἰησοῦ Χριστέ.

Ελθόντες ἐπὶ τὴν ἡλίου δύσιν
ιδόντες φῶς ἑσπερινόν
ὑμνοῦμεν Πατέρα, Υἱόν
καὶ ἅγιον Πνεῦμα Θεόν.

Αξιόν Σε ἐν πᾶσι καιροῖς
ὑμνεῖσθε φωναῖς αἰσίσαις,
Υἱέ Θεοῦ, ζωὴν ὁ διδούς
διό ὁ κόσμος Σέ δοξάζει.

Ἐσπέρας Προκείμενον

Ἀναγνώσματα.

1^{ον}

Τῆς Ἐξόδου τό ἀνάγνωσμα 15,22 - 16,1.

Μέ τό «ξύλο» πού ἔβαλε ὁ Μωϋσῆς μέσα στά
πικρά νερά τῆς λίμνης Μερά ἐγλύκαναν τά νερά
τῆς. Ἡ ἀλήθεια τοῦ Μυστηρίου τοῦ Σταυροῦ δί-

δει νόημα και ειρήνη στη γεμάτη πίκρα ζωή των ανθρώπων. Η εκούσια αποδοχή της θυσίας, ή όποια είναι πράξη αφοσιώσεως και αγάπης για τό πρόσωπο πού αγαπούμε, δίδει νόημα και περιεχόμενο στη ζωή μας.

22 **Εξῆρε Μωϋσῆς τούς υἱούς Ἰσραήλ
ἀπό θαλάσσης Ἐρυθρᾶς**

Πῆρε ὁ Μωϋσῆς τούς Ἰσραηλίτες
κι ἔφυγαν ἀπό τήν Ἐρυθρά θάλασσα.
**καί ἤγαγεν αὐτούς
εἰς τήν ἔρημον Σούρ·**

Τούς ὁδήγησε στήν ἔρημο Σούρ
**καί ἐπορεύοντο τρεῖς ἡμέρας
ἐν τῇ ἐρήμῳ
καί οὐχ εὕρισκον ὕδωρ ὥστε πιεῖν.**

καί βάδιζαν στήν ἔρημο τρεῖς μέρες δρόμο,
χωρίς νά βροῦν νερό νά πιοῦν.

23 **Ἦλθον δέ εἰς Μερράν
καί οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερρᾶς,
πικρόν γάρ ἦν·**

Μετά ἔφτασαν στή Μερά,
ἀλλά δέν μπόρεσαν νά πιοῦν ἀπ' τά νερά της
γιατί ἦταν πικρά·

**διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη
τό ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Πικρία.**

γι' αὐτό και τήν εἶχαν ὀνομάσει πικρία
Μερά.

24 **Καί διεγόγγυζεν ὁ λαός κατά Μωϋσῆ
λέγοντες· Τί πιόμεθα;**

Τότε ὁ λαός τά ἔβαλε μέ τό Μωϋσῆ
καί τόν ρωτοῦσε: «Τί θά πιοῦμε τώρα;»

25 Ἐβόησε δέ Μωϋσῆς πρὸς Κύριον

Ὁ Μωϋσῆς προσευχήθη με δυνατὴ φωνή
στόν Κύριο,

**καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον
καὶ ἐνέβαλεν αὐτό εἰς τὸ ὕδωρ
καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ.**

καὶ ὁ Κύριος τοῦ ὑπέδειξε ἓνα κομμάτι ξύλο·
ὁ Μωϋσῆς τὸ ῥίξε στά νερά
καὶ τὰ νερά ἔγιναν γλυκά.

Ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ

**δικαιώματα καὶ κρίσεις
καὶ ἐκεῖ αὐτόν ἐπείραζε**

Ἐκεῖ ὁ Κύριος ἔδωσε στοὺς Ἰσραηλῖτες νό-
μους καὶ ἐντολές.

Ἐκεῖ ἐπίσης τοὺς δοκίμασε.

26 **καὶ εἶπεν·**

Ἐάν ἀκοῇ ἀκούσῃ

Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου

καὶ τὰ ἀρεστά ἐνώπιον Αὐτοῦ ποιήσῃς

καὶ ἐνωτίσῃ τὰς ἐντολάς Αὐτοῦ

καὶ φυλάξῃς πάντα τὰ δικαιώματα Αὐτοῦ,

Ὁ Κύριος τοὺς εἶπε:

«Ἄν ὑπακοῦτε σ' Ἐμένα τὸν Κύριο, τὸ Θεό
σας, καὶ κάνετε ὅ,τι Ἐγὼ θεωρῶ σωστό, ἂν
ὑπακοῦτε στίς ἐντολές Μου

καὶ ἐφαρμόζετε ὅλους τοὺς νόμους Μου,

πᾶσαν νόσον,

ἣν ἐπήγαγον τοῖς Αἰγυπτίοις,

οὐκ ἐπάξω ἐπὶ σέ·

Ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ ἰώμενός σε.

δέ θά σᾶς στείλω κανένα ἀπό τὰ πλήγμα-
τα ἐκεῖνα πού ἔστειλα στοὺς Αἰγύπτιους.

Ἐγώ εἰμαι ὁ Κύριος, Αὐτός πού σᾶς γιά-
τρεύει.»

- 27 **Καί ἦλθον εἰς Αἰλεῖμ
καί ἦσαν ἐκεῖ δώδεκα πηγαί ὑδάτων
καί ἑβδομήκοντα στελέχη φοινίκων·
παρενέβαλον δέ ἐκεῖ παρά τά ὕδατα.**

Κατόπιν ἔφτασαν στήν Αἰλίμ,
ὅπου ὑπῆρχαν δώδεκα νεροπηγές
κι ἑβδομήντα φοίνικες.

Ἐκεῖ στρατοπέδευσαν κοντά στά νερά.

- 1 **Ἀπῆραν δέ ἐξ Αἰλεῖμ
καί ἦλθε πᾶσα ἡ συναγωγή υἱῶν Ἰσραήλ
εἰς τήν ἔρημον Σίν,
ὅ ἐστιν ἀνά μέσον Αἰλεῖμ
καί ἀνά μέσον Σινᾶ.**

Ἀναχώρησαν ἔπειτα ὅλοι οἱ Ἰσραηλίτες
ἀπό τήν Αἰλίμ καί ἔφτασαν στήν ἔρημο Σίν,
μεταξύ τῆς Αἰλίμ καί τοῦ Σινᾶ.

2^{ον}

Παροιμιῶν τό ἀνάγνωσμα 3,11-18.

Ἡ ἀξία τῆς «Παιδείας τοῦ Κυρίου».

Ὁ ἐνανθρωπήσας Μονογενής Υἱός καί Λόγος
τοῦ Θεοῦ εἶναι τό ὑπόδειγμα τοῦ τελείου ἀνθρώ-
που. Εἶναι ἐπομένως ὑπόδειγμα ὑπακοῆς στό λό-
γο τοῦ Θεοῦ Πατρός Του, τόν νόμο Του, τό θέλη-
μά Του, ἐνώ συγχρόνως εἶναι ὑπόδειγμα ὑπο-
μονῆς πού ὑπομένει πειρασμούς καί δοκιμασίες.

Ὁ Σταυρός στή ζωή τῶν πιστῶν εἶναι «Παι-
δεῖα τοῦ Κυρίου». Ὁ Θεός «ἐπαίδευσε» μέ τό
σταυρικό πάθος τόν ἐνανθρωπήσαντα Μονογενή
Υἱό Του, Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, γιά νά δώση

υπόδειγμα βίου και ύπομονης σ' ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Τό δίδαγμα ἀπό τή σταυρική θυσία τοῦ Υἱοῦ εἶναι διπλό: α) Νά μείνωμε πιστοί στήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ. β) Νά ἀγαποῦμε μέ συνέπεια τοὺς ἀδελφούς μας, ἔστω καί ἂν αὐτοί μᾶς προκαλοῦν λύπες, μᾶς ἀρνοῦνται καί μᾶς σταυρώνουν.

- 11 **Υἱέ, μή ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου,**
Γιέ μου, τήν παιδαγωγία τοῦ Κυρίου
μήν καταφρονεῖς·
μηδέ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·
οὔτε νά δυσανασχετεῖς ὅταν Ἐκεῖνος σέ
διορθώνει.
- 12 **ὄν γάρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει,**
Γιατί ὅποιον ἀγαπάει ὁ Κύριος, ἐκεῖνον
τόν διορθώνει,
μαστιγοῖ δέ πάντα υἱόν ὄν παραδέχεται.
καθώς παιδαγωγεῖ ὁ γονιός τό γιό τόν
ὅποιο καμαρώνει.
- 13 **Μακάριος ἄνθρωπος ὅς εὔρε σοφίαν**
Εὐτυχισμένος ὁ ἄνθρωπος πού βρῆκε τή
σοφία
καί θνητός ὅς οἶδε φρόνησιν
καί ὁ θνητός πού ἔμαθε σύνεση.
- 14 **κρεῖσσον γάρ αὐτήν ἐμπορεύεσθαι**
ἢ χρυσοῦ καί ἀργυρίου θησαυρούς.
Γιατί τό κέρδος ἀπ' αὐτήν εἶναι καλύτερο
ἀπ' τό ἀσήμι, τό ὄφελός της προτιμότερο
ἀπ' τό χρυσάφι.
- 15 **Τιμιωτέρα δέ ἐστι λίθων πολυτελῶν**

Πολυτιμότερη εἶναι ἢ σοφία ἀπ' τὰ πολύ-
τιμα πετράδια·

Οὐκ ἀντιτάσσεται αὐτῇ οὐδέ πονηρόν·
Δέν συγκρίνεται μαζί της κανένα ἀκριβό
πρᾶγμα

εὐγνωστός ἐστι

πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτήν,

Εὐκόλα παρουσιάζεται σέ ὄλους ὅσους τήν
ἀγαποῦν

πᾶν δέ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστι.

Κανένα πολύτιμο πρᾶγμα δέν εἶναι ἀντάξιο
της.

16 **Μῆκος γάρ βίου**

καί ἔτη ζωῆς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς,

Μέ τό δεξί της χέρι προσφέρει μακροημέ-
ρευση,

ἐν δέ τῇ ἀριστερά αὐτῆς

πλοῦτος καί δόξα·

πλούτη καί δόξα μέ τ' ἀριστερό της.

16α **ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς**

ἐκπορεύεται δικαιοσύνη,

ἀπό το στόμα της βγαίνει δικαιοσύνη,

νόμον δέ καί ἔλεον ἐπί γλώσσης φορεῖ.

ἐντολέ καί ἀγάπη ἀνακοινώνει ἡ γλῶσσα
της.

17 **Αἱ ὁδοί αὐτῆς ὁδοί καλαί**

Οἱ δρόμοι της εἶναι δρόμοι καλοί,

καί πᾶσαι αἱ τρίβοι αὐτῆς μετ' εἰρήνης.

ὅλοι εἶναι γεμᾶτοι εἰρήνη.

18 **Εὐλόν ζωῆς ἐστί**

πᾶσι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς

Εἶναι δέντρο πού δίνει ζωή σ' ὅσους

τὴν ἀγκαλιάζουν
καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις ἐπ' αὐτὴν
καὶ σ' ἐκείνους πού στηρίζονται πάνω της
ὡς ἐπὶ Κύριον ἀσφαλῆς.
εἶναι στήριγμα ἀσφαλές ὡς ὁ Κύριος.

3^{ον}

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ ἀνάγνωσμα 60,11-16.

[Σημειώσεις γιὰ τὸν Ἀναγνώστη:

Ἐσὺ ὁ Ἀναγνώστης πρέπει νὰ προσέξεις νὰ ἀποδώσης μὲ τὴν διαφοροποίηση τοῦ τόνου τῆς φωνῆς σου, τὴν διάκριση ἀνάμεσα στὰ εἰσαγωγικά ἐπεξηγηματικὰ στοιχεῖα καὶ τὸ ἱερὸ Βιβλικὸ Ἀνάγνωσμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποδοθῆ μὲ ἐπισημώτερο ὄφος.]

Ὁ Σταυρός εἶναι τὸ σύμβολο τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς βασιλείας Του. Ἐπάνω στό Σταυρό ὁ Χριστός ἐνώθηκε μὲ τὴν Ἐκκλησία ὡς Νυμφίος μὲ τὴ νύμφη. Τὸ μυστήριό πού ἐκφράζει ὁ Σταυρός εἶναι ὅτι: ἐπάνω στό σταυρό καρφώθηκε ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα διὰ τοῦ προσφερθέντος ὡς σφαγίου καὶ θυσιασθέντος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἐσταυρωμένος ἐκπροσωπεῖ ὀλόκληρο τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ φέρει ἐπάνω Του, «αἶρει» ὅλων τίς ἁμαρτίες, τίς ὁποῖες ἐξαλείφει μὲ τὸ αἷμα Του. Ἔτσι ὁ Νυμφίος Χριστός Ἰῶς τοῦ Θεοῦ ἐνώθηκε μὲ τὴν Ἐκκλησία νύμφη Του, τὴν πιστὴ ἀνθρωπότητα, ἡ ὁποία Τοῦ παρεδόθη καὶ δὴ ἐξακολουθῆ νὰ εἶναι ἀφοσιωμένη σ' Αὐτόν καὶ νὰ ὑπακούη στό θέλημά Του. Ἐπλυνε τὰ ἱμάτιά της μὲ τὸ Αἷμα Του καὶ τὴν ἐνέδωσε μὲ καθαρὸ κατάλευκο χιτῶνα.

Πρέπει ὁ πιστός νά προσπαθήσῃ νά κατανοήσῃ τήν κοινωνική ἔννοια καί ὄψη τῆς σωτηρίας, τῆς χαρᾶς καί τῆς δόξης. Δέν σώζεται μόνο ὁ ἄνθρωπος, ἀλλά ἓνας ὁλόκληρος ἀδελφωμένος λαός τοῦ Θεοῦ. Οἱ σωζόμενοι ἐνώνονται στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τήν Ἐκκλησία, μέ φόβο Θεοῦ, πίστη, ἐλπίδα καί ἀγάπη. Αὐτός εἶναι ὁ καινούριος κόσμος τοῦ Θεοῦ, ἡ Πόλις τοῦ Θεοῦ, ἡ Βασιλεία Του.

Τά πάθη καί τή «σταυρική» ταπείνωση τῆς Ἱερουσαλήμ ὡς τύπου τῆς Ἐκκλησίας θά διαδεχθῇ ἡ δόξα καί ἡ χαρά τῆς πληρώσεως τῶν συμβόλων κατά τήν ἡμέραν τοῦ Κυρίου. Στήν Ἐκκλησία θά πιστέψουν καί θά προσκυνήσουν οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς.

Τάδε λέγει Κύριος·

Αὐτά λέει ὁ Θεός·

11 Ἄνοιχθῆσονται αἱ πύλαι σου,
Ἱερουσαλήμ,

Θ' ἀνοιχτοῦν οἱ πύλες σου Ἱερουσαλήμ
διὰ παντός,
γιά πάντα.

ἡμέρας καί νυκτός οὐ κλεισθῆσονται,

Οὔτε μέρα θά κλείνουν, οὔτε νύχτα
τοῦ εἰσαγαγεῖν πρός σέ δύναμιν ἔθνῶν
γιά νά σοῦ φέρουνε τά πλούτη τῶν ἔθνῶν
καί βασιλεῖς αὐτῶν ἀγομένους.

πού τά ὁδηγοῦν οἱ ἴδιοι οἱ βασιλιάδες τους.

12 Τά γάρ ἔθνη καί οἱ βασιλεῖς,

Τό ἔθνος καί οἱ βασιλεῖς
οἵτινες σοι οὐ δουλεύουσιν, ἀπολοῦνται

- πού δέ θά ὑποταχτοῦν σέ σένα, θά
ἐξολοθρευτοῦν·
καί τά ἔθνη ἐρημιά ἐρημωθήσονται.
αὐτά τά ἔθνη θά καταστραφοῦν ὀλότελα.
- 13 **Καί ἡ δόξα τοῦ Λιβάνου πρὸς σέ ἕξει**
Ἔσθλη ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ ὄρους τοῦ Λιβάνου, σ' ἐσένα θά ἴδῃ,
ἐν κυπαρίσσῳ καί πεύκῃ
καί κέδρῳ ἄμα,
τά πεῦκα, οἱ κέδροι καί τά κυπαρίσσια,
δοξάσαι τόν τόπον τόν ἅγιόν μου
γιά νά λαμπρύνουν τόν τόπο Μου τόν ἅγιο.
καί τόν τόπον τῶν ποδῶν μου δοξάσω.
Τόν τόπο ὅπου πατοῦν τά πόδια Μου θά
δοξάσω.
- 14 **Καί πορεύονται πρὸς σέ δεδοικότες**
Σέ σένα θά ἴδουν μέ εὐλάβεια
οἱ υἱοὶ τῶν ταπεινωσάντων σε
καί παροξυνάντων σε
τά παιδιὰ ἐκείνων πού σέ ταπείνωσαν
καί σέ καταπίεζαν·
καί προσκυνήσουσιν
ἐπί τά ἴχνη τῶν ποδῶν σου
πάντες οἱ παροξύναντές σε
θά προσκυνήσουνε στά πόδια σου ὅλοι ὅσοι
σέ περιφρονοῦσαν.
καί κληθήσῃ Πόλις Κυρίου Σιών
καί θά σέ ὀνομάζουνε ἡ πόλις τοῦ Κυρίου, ἡ
Σιών
τοῦ Ἁγίου Ἰσραήλ,
τοῦ Ἁγίου Θεοῦ τοῦ Ἰσραήλ.
- 15 **διὰ τό γεγενῆσθαι σε καταλελειμένην**

Ἐπειδὴ ἐγκαταλείφθηκες, Ἱερουσαλήμ,
καὶ μεμισσημένην καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν σοι·
μισήθηκες καὶ ἔμεινες ἔρημη καὶ ἀβοήθητη.
καὶ δῆσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον,
Γι' αὐτό καὶ Ἐγὼ σέ κάνω τὴν αἰώνια περη-
φάνεια,
εὐφροσύνην γενεαῖς γενεῶν.

νά ᾶσαι τὸ καύχημα μέσα σέ ὅλες τίς γενιές.

16 **Καὶ θηλάσεις γάλα ἐθνῶν**

Τὸ γάλα θά θηλάσεις τῶν ἐθνῶν,
καὶ πλοῦτον βασιλέων φάγεσαι·
τούς θησαυρούς θά φᾶς τῶν βασιλιάδων.
καὶ γνώση ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ σώζων σε
Καὶ θά καταλάβῃς πώς Ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύ-
ριος πού σέ σώζει καὶ ἀπεργάζεται τὸ κα-
τόρθωμα τῆς σωτηρίας σου.
καὶ ὁ ἐξαιρούμενός σε ὁ Θεός Ἰσραήλ.
Ἐγὼ εἶμαι ὁ λυτρωτής σου, ὁ ἰσχυρός Θεός.

Ἐκτενής.

Καταξίωσον, Κύριε,
ἐν τῇ ἐσπέρᾳ ταύτῃ
ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.
Εὐλογητός εἶ, Κύριε,
ὁ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ αἰνετόν
καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά Σου
εἰς τούς αἰῶνας. Ἀμήν.
Γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός Σου ἐφ' ἡμᾶς,
καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ Σέ.
Εὐλογητός εἶ, Κύριε,

διδάξόν με τά δικαιώματά Σου.
 Εὐλογητός εἶ, Δέσποτα,
 συνέτισόν με τά δικαιώματά Σου.
 Εὐλογητός εἶ, ἅγιε,
 φώτισόν με τοῖς δικαιώμασί Σου.
 Κύριε, τό ἔλεός Σου εἰς τόν αἰῶνα,
 τά ἔργα τῶν χειρῶν Σου μή παρίδης.
 Σοί πρέπει αἶνος,
 Σοί πρέπει ὕμνος,
 Σοί δόξα πρέπει
 τῷ Πατρὶ καί τῷ Υἱῷ
 καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι
 νῦν καί ἀεί
 καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τά Πληρωτικά.

ΕΥΧΗ ΚΕΦΑΛΟΚΛΙΣΙΑΣ

Κύριε, ὁ Θεός ἡμῶν,
 ὁ κλίνας οὐρανοὺς καί καταβάς
 ἐπὶ σωτηρία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων,
 ἔπιδε ἐπὶ τοὺς δούλους Σου
 καί ἐπὶ τὴν κληρονομίαν Σου.
 Σοί γάρ τῷ φοβερῷ καί φιλανθρώπῳ Κριτῇ,
 οἱ Σοί δούλοι ὑπέκλιναν τὰς κεφαλάς,
 τοὺς δέ αὐτῶν ὑπέταξαν αὐχένας,
 οὐ τὴν ἐξ ἀνθρώπων ἀναμένοντες βοήθειαν,
 ἀλλὰ τό Σόν περιμένοντες ἔλεος
 καί τὴν Σὴν ἀπεκδεχόμενοι σωτηρίαν
 οὓς διαφύλαξον ἐν παντί καιρῷ
 καί κατὰ τὴν παροῦσαν ἐσπέραν
 καί τὴν προσιοῦσαν νύκτα,
 ἀπό παντός ἐχθροῦ,

ἀπό πάσης ἀντικειμένης
 ἐνεργείας διαβολικῆς,
 καὶ διαλογισμῶν ματαίων
 καὶ ἐνθυμήσεων πονηρῶν.
 Εἶη τό κράτος τῆς Βασιλείας Σου
 εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον,
 τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
 καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
 νῦν καὶ ἀεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἰς τὴν Λιτῆν.

1.

Ἦχος α΄. Ἀνδρέου Ἱεροσολυμίτου.

Σήμερον ὡς ἀληθῶς
 ἡ ἀγιόφθογγος ῥῆσις τοῦ Δαυΐδ
 πέρας εἴληφεν·
 ἰδοὺ γὰρ ἐμφανῶς
 τό τῶν ἀχράντων ποδῶν Σου
 προσκυνοῦμεν ὑποπόδιον·
 καὶ ἐν τῇ τῶν πτερύγων Σου
 ἐλπίζοντες σκιᾶ πανοικτίρμον,
 βοῶμέν Σοι·
 Σημειωθήτω ἐφ' ἡμᾶς
 τό φῶς τοῦ προσώπου Σου
 καὶ ἀνύψωσον
 τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ Σου τό κέρας
 τῇ τοῦ τιμίου Σταυροῦ Σου ἀνυψώσει,
 Χριστέ πολυέλεε.

Ὁ αὐτός.

Τό φυτευθέν ἐν κρανίῳ τόπων
 ξύλον τῆς ὄντως ζωῆς

ἐν ᾧ εἰργάσατο σωτηρίαν
 ὁ τῶν αἰώνων Βασιλεύς
 ἐν μέσῳ τῆς γῆς ὑψούμενον σήμερον
 ἀγιάζει τοῦ κόσμου τὰ πέρατα
 καὶ ἐγκανίζεται
 τῆς Ἀναστάσεως ὁ οἶκος.
 Ἀγάλονται Ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ
 καὶ εὐφραίνονται ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς
 δαυϊτικῶς βοῶντες καὶ λέγοντες.
 Ὑψοῦτε Κύριον τον Θεόν ἡμῶν
 καὶ προσκυνεῖτε
 τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν Αὐτοῦ
 ὅτι ἅγιος ἐστίν,
 ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ τό μέγα ἔλεος.

Ὁ αὐτός.

Προτυπῶν τόν Σταυρόν Σου, Χριστέ,
 ὁ πατριάρχης Ἰακώβ
 τοῖς ἐγγόνοις τὴν εὐλογίαν χαριζόμενος
 ἐπὶ ταῖς κάραις ἐναλλάξ
 τὰς χεῖρας ἐπέδηξε·
 τοῦτον δέ, Σωτήρ,
 ἡμεῖς σήμερον ἀνυψοῦντες κραυγάζομεν·
 Δώρησαι τῷ φιλοχρίστῳ Βασιλεῖ
 τό νίκος
 ὡς Κωνσταντίνῳ τό τρίπαιον.

Ἦχος β'. Θεοφάνους.

Θεῖος θεσαυρός ἐν γῆ κρυπτόμενος
 τοῦ Ζωοδότου ὁ Σταυρός
 ἐν οὐρανοῖς ἐδείκνυτο βασιλεῖ εὐσεβεῖ
 νίκης κατ' ἐχθρῶν ὑπογραμμόν
 δηλῶν νοερόν·

Ὅν γεγηθώς πίστει καί πόθῳ
 θεόθεν ἀναδραμών πρὸς θεωρίας ὕψωσιν
 σπουδῇ μεγίστη
 ἐκ τῶν τῆς γῆς λαγόνων ἀνέφηγεν
 εἰς κόσμου λύτρον
 καί σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ὁ αὐτός. Κυπριανοῦ.

Ἡ τῶν χειρῶν ἐναλλαγὴ
 τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ
 ἐπ' εὐλογία τῶν τέκνων
 τό κραταίον τοῦ Σταυροῦ Σου
 προεδήλωσε σύμβολον·
 Ὅν περ ἡμεῖς κατέχοντες
 ἀρραγές φυλακτήριον
 τήν τῶν δαιμόνων πανσθενῶν
 ἐκδιώκομεν φάλαγγα·
 καί τοῦ Βελίαρ ἐν Αὐτῷ τήν ὄφρυν κατα-
 βαλόντες
 τοῦ ἐχθίστου Ἀμαλήκ
 τροπούμεθα τήν πανώλεθρον δύναμιν.
 Αὐτόν καί νῦν ἀνυψούμενον
 εὐσεβοφρόνως οἱ πιστοὶ ὀρῶντες
 εἰς ἰλασμόν ἁμαρτιῶν
 τῇ Σῆ ἀγαθότητι
 ἐν πολλῷ πλείονι φωνῇ
 βοῶντες λέγομεν·
 Κύριε ἐλέησον,
 ὃ ἐκ Παρθένου σαρκωθεῖς.
 Οἴκτειρον τό τῶν χειρῶν Σου, Ἀγαθέ,
 σοφόν δημιουργήμα.

Ἦχος δ'. Λέοντος Δεσπότης.

Κροτήσωμεν σήμερον
 ἄσματικὴν πανήγυριν
 καὶ φαιδρῶ τῷ προσώπῳ
 καὶ τῇ γλώττῃ τρανῶς βοήσωμεν·
 Ὁ δὲ ἡμᾶς, Χριστέ,
 κρίσιν καταδεξάμενος
 καὶ ἐμπτυσμούς καὶ μάστιγας
 καὶ τό κόκκινον περιβαλλόμενος
 καὶ ἐν Σταυρῷ ἀνελθῶν·
 Ὅν ἰδὼν ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη
 τό φέγγος ἀπέκρυψαν
 καὶ τῷ φόβῳ γῆ ἐσειέτο
 καὶ τό καταπέτασμα τοῦ ναοῦ
 ἐσχίσθη διχῶς·
 Αὐτός καὶ νῦν δώρησαι
 τόν Σταυρόν Σου τόν τίμιον
 ἡμῖν φρουρόν καὶ φύλακα
 καὶ ἐλατῆρα τῶν δαιμόνων
 ἵνα πάντες προσπτυσσόμενοι,
 βοῶμεν Αὐτῷ·
 Σῶσον ἡμᾶς, Σταυρέ, τῇ δυνάμει Σου·
 Ἄγίασον ἡμᾶς τῇ λαμπρότητί Σου,
 τίμιε Σταυρέ
 καὶ κραταίωσον ἡμᾶς τῇ ὑψώσει Σου·
 ὅτι φῶς ἡμῖν δεδώρησαι
 καὶ σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ὁ αὐτός. Ἀνατολίου.

Φωτολαμπῆς ἀστέρων τύπος
 προεδείκνυε, Σταυρέ, τρόπαιον νίκης
 εὐσεβεῖ ἀνακτι τῷ πάνυ·

οὐ ἡ μήτηρ Ἑλένη ἀνευραμένη
 κοσμοφανῆ πεποίηκε.
 Καί Σέ σήμερον ἀνυψοῦντες
 τῶν πιστῶν αἰ χορεῖται κραυγάζομεν·
 Φώτισον ἡμᾶς τῇ ἐλλάμψει Σου,
 Σταυρέ ζωηφόρε·
 ἀγίασον ἡμᾶς τῇ ἰσχύϊ Σου,
 πανσέβαστε Σταυρέ
 καί κράτυνον ἡμᾶς τῇ ὑψώσει Σου
 ὑψούμενος πρὸς παράταξιν ἐχθρῶν.

Ὁ αὐτός. Ἀνατολίου.

Τοῦ τιμίου Σου Σταυροῦ
 Χριστέ τὴν ἐνέργειαν
 προδιατυπώσας Μωϋσῆς
 ἐτροπώσατο τὸν ἐναντίον Ἀμαλήκ
 ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ·
 ὅτε γάρ ἐφήπλου τὰς χεῖρας
 Σταυροῦ τὸν τύπον ποιῶν
 ἐνίσχυεν ὁ λαός.
 Νυνὶ τῶν πραγμάτων ἡ ἔκβασις
 εἰς ἡμᾶς πεπλήρωται·
 Σήμερον Σταυρός ὑψοῦται
 καὶ δαίμονες φυγαδεύονται.
 Σήμερον ἡ κτίσις πᾶσα
 ἐκ τῆς φθορᾶς ἠλευθέρωται·
 πάντα γάρ διὰ τοῦ Σταυροῦ
 ἐπέλαμψεν ἡμῖν τὰ χαρίσματα·
 διὸ γηθόμενοι πάντες
 προσπίπτομέν Σοι, λέγοντες·
 Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου,
 Κύριε, δόξα Σοι.

Ἀπόστιχα.

Ἦχος πλ. αΐ. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις, ὁ ζωηφόρος Σταυρός,
 τῆς εὐσεβείας τό ἀήττητον τρόπαιον,
 ἡ θύρα τοῦ Παραδείσου,
 ὁ τῶν πιστῶν στηριγμός,
 τό τῆς Ἐκκλησίας περιτείχισμα·
 δι' οὗ ἐξηφάνισται
 ἡ ἀρά καί κατήργηται
 καί κατεπόδη
 τοῦ θανάτου ἡ δύναμις
 καί ὑψώθημεν ἀπό γῆς πρὸς οὐράνια,
 ὄπλον ἀκαταμάχητον,
 δαιμόνων ἀντίπαλε,
 δόξα Μαρτύρων, Ὁσίων
 ὡς ἀληθῶς ἐγκαλλώπισμα,
 λιμῆν σωτηρίας,
 ὁ δωρούμενος τῷ κόσμῳ τό μέγα ἔλεος.

Υψοῦτε Κύριον τόν Θεόν ἡμῶν Ψαλ. 98,5
 καί προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν Αὐτοῦ.

Χαίροις, ὁ τοῦ Κυρίου Σταυρός
 δι' οὗ ἐλύθη τῆς ἀρᾶς τό ἀνθρώπινον
 τῆς ὄντως χαρᾶς σημεῖον
 ὁ καταράσσων ἐχθρούς
 ἐν τῇ Σῆ ὑψώσει, πανσεβάσμιε·
 ἡμῶν ἡ βοήθεια, βασιλέων κραταίωμα,
 σθένος δικαίων,
 ἱερέων εὐπρέπεια·
 ὁ τυπούμενος καί δεινῶν ἐκλυτρούμενος·

ῥάβδος ἢ τῆς δυνάμεως,
 ὑφ' ἧς ποιμαίνομεθα·
 ὄπλον εἰρήνης ἐν φόβῳ,
 ὃ περιέπουσιν ἄγγελοι·
 Χριστοῦ θεία δόξα
 τοῦ παρέχοντος τῷ κόσμῳ τό μέγα ἔλεος.

Ο δέ Θεός βασιλεύς ἡμῶν Ψαλ. 73,12
 πρό αἰώνων εἰργάσατο σωτηρίαν
 ἐν μέσῳ τῆς γῆς.

Χαίροις, ὁ τῶν τυφλῶν ὁδηγός,
 τῶν ἀσθενούντων ἰατρός, ἡ ἀνάστασις
 ἀπάντων τῶν τεθνεώτων,
 ὁ ἀνυψώσας ἡμᾶς
 εἰς φθοράν πεσόντας, Σταυρέ τίμιε·
 δι' οὗ διαλέλυται
 ἡ φθορά καί ἐξήνθησεν
 ἡ ἀφθαρσία
 καί βροτοί ἐθεώθημεν
 καί διάβολος παντελῶς καταβέβληται.
 Σήμερον ἀνυψούμενον
 χερσί καθορῶντες σε
 Ἀρχιερέων ὑψοῦμεν
 τόν ὑψωθέντα ἐν μέσῳ σου
 καί σέ προσκυνοῦμεν
 ἀρῶμενοι πλουσίως τό μέγα ἔλεος.

Δόξα. Καί νῦν. Ἦχος πλ. δ'. Ἰωάννου μοναχοῦ.
Ονπερ πάλαι Μωϋσῆς
 προτυπώσας ἐν ἑαυτῷ
 τόν Ἀμαλήκ καταβαλὼν ἐτροπώσατο,

καί Δαυΐδ ὁ μελωδός
 ὑποπόδιον Σοι βοῶν
 προσκυνεῖσθαι διετάξατο
 Τίμιον Σταυρόν Σου, Χριστέ ὁ Θεός,
 σήμερον ἁμαρτωλοὶ προσκυνοῦντες
 χεῖλεσιν ἀναξίους
 Σέ τόν καταξιώσαντα παγῆναι ἐν αὐτῷ
 ἀνυμνοῦντες βοῶμεν Σοι·
 Κύριε σὺν τῷ Ληστῇ
 τῆς βασιλείας Σου ἀξίωσον ἡμᾶς.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄.

Σῶσον, Κύριε, τόν λαόν Σου,
 καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν Σου,
 νίκας τοῖς βασιλεῦσι
 κατά βαρβάρων δωρούμενος
 καί τό Σόν φυλάπτων
 διά τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα. (Ἐκ γ΄)

Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Ἐξάψαλμος. Εἰρηνικά.

«Ὅτι πρέπει Σοι...»

«Θεός Κύριος...»

Τό Ἀπολυτίκιον (Ἐκ γ΄)

Ἰπόμνησις: Κατά τήν διάρκεια τοῦ ὄρθρου ὁ κοσμητορας τοῦ Ναοῦ προετοιμάζει τόν δίσκο μέ τούς βασιλικούς γιά τήν Ἰψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Καθίσματα.

Μετά τήν ἀΐστιχολογίαν.

Ἦχος α΄. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Τοῦ Σταυροῦ Σου τό ξύλον
προσκυνοῦμεν φιλάνθρωπε
ὅτι ἐν αὐτῷ προσηλώθης
ἡ ζωὴ τῶν ἀπάντων.
Παράδεισον ἠνέωξας, Σωτήρ,
τῷ πίστει προσελθόντι Σοι Ληστῆ·
καί τρυφῆς κατηξιώθη
ὁμολογῶν Σοι· Μνήσθητί μου, Κύριε.
Δέξαι ὡσπερ ἐκείνον καί ἡμᾶς
κραυγάζοντας· ἡμάρτομεν
πάντες τῇ εὐσπλαγχνίᾳ Σου
μὴ ὑπερίδης ἡμᾶς.

Μετά τήν β΄ στιχολογίαν. Ἦχος πλ. β΄.

Μόνον ἐπάγη τό ξύλον,
Χριστέ, τοῦ Σταυροῦ Σου
τά θεμέλια ἐσαλεύθη
τοῦ θανάτου, Κύριε·
ὄν γάρ κατέπτε πόθῳ ὁ ἄδης
ἀπήμεσε τρόμῳ·
ἔδειξας ἡμῖν τό σωτήριόν Σου, ἅγιε
καί δοξολογοῦμέν Σε· Υἱέ Θεοῦ,
ἐλέησον ἡμᾶς.

Μετά τόν πολυέλεον. Ἦχος πλ. δ΄. Τό προσταχθέν.

Προδιετύπου μυστικῶς
πάλαι τῷ χρόνῳ
ὁ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ
Σταυροῦ τόν τύπον,
ὡς τάς χεῖρας ἐξέτεινε
σταυροφανῶς, Σωτήρ μου·
καί ἔστη ὁ ἥλιος, ἕως ἐχθρούς

ἀνείλεν ἀνδισταμένους Σοί τῷ Θεῷ·
 νῦν δέ οὗτος ἐσκότισται
 ἐπί Σταυροῦ Σε ὁρῶν
 θανάτου κράτος λύοντα
 καί τόν Ἄδην σκυλεύοντα.

Τό α' ἀντίφωνον τῶν ἀναβαθμῶν τοῦ δ' ἤχου.
Εκ νεότητός μου
 πολλά πολεμεῖ με πάθῃ
 ἀλλ' αὐτός ἀντιλαβοῦ καί σῶσον, Σωτήρ
 μου. (6')

Οἱ μισοῦντες Σιών,
 αἰσχύνθητε ἀπό τοῦ Κυρίου
 ὡς χόρτος γάρ πυρί ἔσσεθε
 ἀπεξηραμμένοι. (6')

Δόξα.

Αγίῳ Πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται
 καί καθάρσει ὑψοῦται, λαμπρύνεται
 τῇ τριαδικῇ Μονάδι ἱεροκρυφίως.

Καί νῦν.

Αγίῳ Πνεύματι
 ἀναβλύζει τά τῆς χάριτος ρεῖθρα
 ἀρδεύοντα
 ἅπασαν τήν κτίσιν πρὸς ζωογονίαν.

Προκείμενον. Ἦχος δ'. Ψαλμ. 97
Εἶδοσαν πάντα τά πέρατα τῆς γῆς
 τό σωτήριον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. (δισ)

Εἴδοσαν πάντα...
Ασατε τῷ Κυρίῳ ἄσμα καινόν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΟΡΘΟΥ

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην, 12,28-36.

Ὁ Ἰησοῦς μιλάει γιὰ τὸ θάνατό Του.

Ἡ δόξα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ σταυρικός θάνατός Του. Ἡ «σταυρική», ἡ μέχρι σταυροῦ καὶ θανάτου ταπείνωσή Του.

Εἶπεν ὁ Κύριος:

Εἶπε ὁ Κύριος:

28 **Πάτερ, δόξασόν Σου τὸ ὄνομα.**

Πατέρα, κάνε αὐτό πού θά δοξάσῃ τὸ ὄνομά Σου.

Ἦλθεν οὖν φωνή ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·

Τότε ἤρθε μιὰ φωνή ἀπό τόν οὐρανόν:

Καί ἐδόξασα καί πάλιν δοξάσω.

Τό ὄνομά Μου τό δόξασα καί πάλι θά τό δοξάσω.

29 **Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστώς καί ἀκούσας ἔλεγε βροντήν γεγενῆσθαι·**

Τό πλήθος τῶν ἀνθρώπων, πού βρισκόνταν ἐκεῖ καί ἀκούσαν τή φωνή, ἔλεγαν πώς ἔγινε βροντή.

ἄλλοι ἔλεγον·

Ἄγγελος Αὐτῷ λελάληκεν.

Ἄλλοι ἔλεγαν: Ἄγγελος μίλησε μαζί Του.

30 **Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καί εἶπεν·**

Ὁ Ἰησοῦς τοῦς ἀποκρίθηκε:

- Οὐ δι' Ἐμέ αὕτη ἡ φωνή γέγονεν,

Αὕτη ἡ φωνή δέν ἀκούστηκε γιά Μένα, ἀλλά δι' ὑμᾶς.

ἀλλά γιά σᾶς

31 **Νῦν κρίσις ἐστί τοῦ κόσμου τούτου·**

Ἐφτασε ἡ ὥρα πού ὁ κόσμος αὐτός θά
κριθῇ·

**νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου
ἐκβλήθησεται ἔξω.**

ἔφτασε ἡ ὥρα πού ὁ ἄρχοντας αὐτοῦ τοῦ
κόσμου θά διωχτῇ ἔξω ἀπό τόν κόσμο.

32 **Κἀγώ ἐάν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς,**

Ἐγώ ὅταν θά ὑψωθῶ ἀπό τή γῆ,

πάντας ἐλκύσω πρὸς Ἐμαυτόν.

ὅλους τούς ἀνθρώπους θά τούς τραβήξω
κοντά Μου.

33 **Τοῦτο δέ ἔλεγε,**

Λέγοντας αὐτό,

σημαίνων ποιῶ θανάτῳ

ἡμελεν ἀποθνήσκειν.

ὑποδήλωνε μέ τί εἶδους θάνατο ἐπρόκειτο
νά πεθάνη.

34 **Ἀπεκρίθη Αὐτῷ ὁ ὄχλος·**

Τότε τό πλήθος Τοῦ ἀποκρίθηκε:

- Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου

Ἐμεῖς μάθαμε ἀπό τόν Νόμο

ὅτι ὁ Χριστός μένει εἰς τόν αἰῶνα,

πώς ὁ Μεσσίας θά ζήσῃ αἰώνια·

καί πῶς Σὺ λέγεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι

τόν Υἱόν τοῦ ἀνθρώπου;

πώς Ἐσύ λές ὅτι πρέπει νά ὑψωθῇ ἀπό τή
γῆ ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου;

Τίς ἐστίν οὗτος ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου;

Ποίος εἶναι αὐτός ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου;

35 **Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·**

Τότε ὁ Ἰησοῦς τούς εἶπε:

-Ἐτι μικρόν χρόνον
τό φῶς μεθ' ὑμῶν ἔστι·

Λίγο καιρό ἀκόμα τό Φῶς θά εἶναι
ἀνάμεσά σας.

παριπατεῖτε ἕως τό φῶς ἔχετε,

Περπατᾶτε ὅσο ἔχετε τό Φῶς,

ἵνα μή σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ·

γιά νά μή σᾶς πιάσῃ τό σκοτάδι·

καί ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτία

γιατί αὐτός πού περπατάει στό σκοτάδι

οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

δέν ξέρει πού πάει.

³⁶ Ἔως τό φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τό φῶς,

Ὅσο ἔχετε τό Φῶς, πιστεύετε στό Φῶς,

ἵνα υἱοί φωτός γένησθε.

γιά νά γίνετε παιδιά τοῦ Φωτός.

Δόξα Σοι, Κύριε, δόξα Σοι.

Ανάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι

προσκυνήσωμεν ἅγιον Κύριον Ἰησοῦν,
τόν μόνον ἀναμάρτητον.

Τόν Σταυρόν Σου, Χριστέ, προσκυνοῦμεν

καί τήν ἁγίαν Σου Ἀνάστασιν

ὑμνοῦμεν καί δοξάζομεν·

Σύ γάρ εἶ Θεός ἡμῶν.

Ἐκτός Σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν,

τό ὄνομά Σου ὀνομάζομεν.

Δεῦτε πάντες, οἱ πιστοί, προσκυνήσωμεν

τήν τοῦ Χριστοῦ ἁγίαν Ἀνάστασιν·

ιδού γάρ ἦλθε διά τοῦ Σταυροῦ

χαρά ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.

Διά παντός εὐλογοῦντες τόν Κύριον

ὕμνοῦμεν τὴν Ἀνάστασιν Αὐτοῦ·
 Σταυρόν γάρ ὑπομείνας δι' ἡμᾶς
 θανάτῳ θάνατον ὤλεσεν.

ΨΑΛΜΟΣ Ν' 50 [51]

- Ε**λέησόν με, ὁ Θεός,
 3 κατὰ τό μέγα ἔλεός Σου
 καί κατὰ τό πλήθος τῶν οἰκτιρισμῶν Σου
 ἐξάλειψον τό ἀνόμημά μου.
 4 Ἐπί πλεῖον πλῦνόν με ἀπό τῆς ἀνομίας μου
 καί ἀπό τῆς ἀμαρτίας μου καθάρισόν με.
 5 Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγώ γινώσκω
 καί ἡ ἀμαρτία μου
 ἐνώπιόν μου ἐστι διά παντός.
 6 Σοί μόνῳ ἤμαρτον
 καί τό πονηρόν ἐνώπιον Σου ἐποίησα,
 ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις Σου
 καί νικήσης ἐν τῷ κρίνεσθαί Σε.
 7 Ἴδού γάρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην
 καί ἐν ἀμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου.
 8 Ἴδού γάρ ἀλήθειαν ἠγάπησας,
 τά ἄδηλα καί τά κρύφια
 τῆς σοφίας Σου ἐδήλωσάς μοι.
 9 Ραντιεῖς με ὑσώπῳ καί καθαρισθήσο-
 μαι,
 πλυνεῖς με καί ὑπέρ χιόνα λευκανθήσομαι.
 10 Ἀκουτιεῖς μοι ἀγαλλίασιν καί εὐφροσύνην,
 ἀγαλλιάσονται ὅστέα τεταπεινωμένα.
 11 Ἀπόστρεψον τό πρόσωπόν Σου
 ἀπό τῶν ἀμαρτιῶν μου
 καί πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον.
 12 Καρδίαν καθάραν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός,

- καί πνεῦμα εὐθές ἐγκαίνισον
ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου.
- 13 Μή ἀπορρίψῃς με ἀπό τοῦ προσώπου Σου
καί τό Πνεῦμα Σου τό ἅγιον
μή ἀντανέλης ἀπ' ἐμοῦ.
- 14 Ἀπόδος μοι τήν ἀγαλλίασιν
τοῦ σωτηρίου Σου
καί πνεύματι ἡγεμονικῶ στήριζόν με.
- 15 Διδάξω ἀνόμους τάς ὁδοῦς Σου
καί ἀσεβεῖς ἐπί Σέ ἐπιστρέψουσιν.
- 16 Ρῦσαι με ἐξ αἱμάτων, ὁ Θεός,
ὁ Θεός τῆς σωτηρίας μου·
ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσα μου
τήν δικαιοσύνην Σου.
- 17 Κύριε, τά χεῖλη μου ἀνοίξεις
καί τό στόμα μου ἀναγγελεῖ
τήν αἴνεσίν Σου.
- 18 Ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν·
ὀλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις.
- 19 Θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον·
Καρδίαν συντετριμμένην
καί τεταπεινωμένην
ὁ Θεός οὐκ ἐξουθενώσει.
- 20 Ἀγάθυνον, Κύριε,
ἐν τῇ εὐδοκίᾳ Σου τήν Σιών
καί οἰκοδομηθήτω τά τείχη Ἱερουσαλήμ.
- 21 Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης,
ἀναφοράν καί ὀλοκαυτώματα·
Τότε ἀνοίσουσιν
ἐπί τό θυσιαστήριόν Σου μόσχους.

Δόξα. Ἦχος β'.

Σύ μου σκέπη κραταιά ὑπάρχεις
ὁ τριμερής Σταυρός τοῦ Χριστοῦ·
ἀγιάσόν με τῇ δυνάμει Σου,
ἵνα πίστει καί πόθῳ
προσκυνῶ καί δοξάζω Σε.

Καί νῦν. Τό αὐτό.

Ελέησόν με, ὁ Θεός,
κατά τό μέγα ἔλεός Σου
καί κατά τό πλήθος τῶν οἰκτιρμῶν Σου
ἐξάλειψον τό ἀνόμημά μου.

Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.

Σταυρέ τοῦ Χριστοῦ,
χριστιανῶν ἡ ἐλπίς,
πεπλανημένων ὁδηγέ,
χειμαζομένων λιμήν,
ἐν πολέμοις νίκος,
οἰκουμένης ἀσφάλεια,
νοσούντων ἰατρέ,
νεκρῶν ἡ ἀνάστασις
ἐλέησον ἡμᾶς.

Σῶσον, ὁ Θεός τόν λαόν Σου...

Κύριε ἐλέησον (γ' x δ')

Ελέει καί οἰκτιρμοῖς καί φιλανθρωπία
τοῦ μονογενοῦς Σου Υἱοῦ,
μεθ' Οὗ εὐλογητός εἶ,
σύν τῷ παναγίῳ καί ἀγαθῷ
καί ζωοποιῷ Σου Πνεύματι,
νῦν καί αἰεὶ
καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. **Α**μήν.

Κανών

Ποίημα Κοσμά μοναχοῦ. Ἦχος πλ. δ'.

Ἦδὴ α'. Ὁ εἰρμός.

«Τὸ ἀήττητον ὄπλον»

Σταυρόν χαράξας Μωσῆς,
ἐπ' εὐθείας ῥάβδῳ,
τὴν Ἐρυθρὰν διέτεμε,
τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι·
τὴν δέ ἐπιστρεπτικῶς,
Φαραὼ τοῖς ἄρμασι,
κροτήσας ἤνωσεν,
ἐπ' εὖρους διαγράψας,
τό ἀήττητον ὄπλον.
Διὸ Χριστῷ ἄσωμεν,
τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Τροπάρια.

Τὸν τύπον πάλαι Μωσῆς
τοῦ ἀχράντου πάθους
ἐν ἑαυτῷ προέφηγε
τῶν ἱερῶν μεσούμενος.
Σταυρῷ δέ σχηματισθεῖς
τεταμέναις τρόπαιον
παλάμαις ἤγειρε
τό κράτος διολέσας
Ἄμαλήκ τοῦ πανώλους·
διὸ Χριστῷ ἄσωμεν
τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Ανέθηκε Μωϋσῆς
ἐπὶ στήλης ἄκος
φθοροποιῦ λυτήριον
καὶ ἰοβόλου δήγματος·

καί ξύλῳ τύπῳ Σταυροῦ
 τόν πρὸς γῆν συρόμενον
 ὄφιν προσέδησεν
 ἐγκάρσιον ἐν τούτῳ
 θριαμβεύσας τό πῆμα·
 διό Χριστῷ ἄσωμεν
 τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Υπέδειξεν οὐρανός
 τοῦ Σταυροῦ τό τρόπαιον
 τῷ εὐσεθείας κράτορι
 καί βασιλεῖ θεόφρονι
 ἐχθρῶν ἐν ᾧ δυσμενῶν
 κατεβλήθη φρύαγμα·
 ἀπάτη ἀνετράπη δέ
 καί πίστις ἐφηπλώθη
 γῆς τοῖς πέρασι θεία·
 διό Χριστῷ ἄσωμεν
 τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

ᾠδὴ γ´. Ὁ εἰρμός.

Ράβδος εἰς τύπον
 τοῦ μυστηρίου παραλαμβάνεται·
 τῷ βλαστῷ γάρ προκρίνει τόν ἱερέα.
 Τῇ στειρευούσῃ δέ πρώτῃν
 Ἐκκλησίαν νῦν ἐξήνθησε,
 ξύλον Σταυροῦ,
 εἰς κράτος καί στερέωμα.

Τροπάρια.

Ως ἐπαφῆκε ραπιζομένη
 ὕδωρ ἀκρότομος
 ἀπειθοῦντι λαῷ καί σκληροκαρδίῳ
 τῆς θεοκλήτου ἐδήλου

Ἐκκλησίας τό μυστήριον
 ἧς ὁ Σταυρός
 τό κράτος καί στέρεωμα.

Πλευράς ἀχράντου
 λόγῃ τρωθείσης,
 ὕδωρ σὺν αἵματι ἐξεβλήθη,
 ἐγκαινίζον διαθήκην,
 καὶ ρυπτικὸν ἁμαρτίας,
 τῶν πιστῶν γὰρ Σταυρὸς καύχημα,
 καὶ Βασιλέων
 κράτος καὶ στερῆμα.

Κάθισμα. Ἦχος πλ. β'. Τό προσταχθέν.

Εν Παραδείσῳ με
 τό πρὶν ξύλον ἐγύμνωσεν
 οὐπὲρ τῇ γεύσει
 ὁ ἐχθρὸς εἰσφέρει νέκρωσιν·
 τοῦ Σταυροῦ δέ τό ξύλον
 τῆς ζωῆς τό ἔνδυμα
 ἀνθρώποις φέρον, ἐπάγη ἐπὶ τῆς γῆς
 καὶ κόσμος ὅλος ἐπλήσθη πάσης χαρᾶς·
 ὃν ὁρῶντες ὑψούμενον
 Θεῷ ἐν πίστει λαοί,
 συμφώνως ἀνακράζωμεν·
 Πλήρης δόξης ὁ οἶκος Σου.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'. Αὐτόμελον.

Ο ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ ἐκουσίως,
 τῇ ἐπωνύμῳ Σου καινῇ πολιτεία
 τοὺς οἰκτιρμούς Σου δώρησαι,
 Χριστέ ὁ Θεός·
 εὐφρανον ἐν τῇ δυνάμει Σου,
 τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν

νίκας χορηγῶν αὐτοῖς
κατά τῶν πολεμίων·
τήν συμμαχίαν ἔχοιεν τήν Σήν,
ὄπλον εἰρήνης, ἀήττητον τρόπαιον.

Ἐπανάληψις ἐν χορῶ:

ὄπλον εἰρήνης, ἀήττητον τρόπαιον.

Οἶκος.

Ο μετὰ τρίτον οὐρανόν
ἀρθεῖς ἐν Παραδείσῳ
καί ῥήματα ἀκούσας τά ἄρρητα καί θεῖα
ἃ οὐκ ἐξόν γλώσσαις λαλεῖν,
τί τοῖς Γαλάταις γράφει,
ὡς ἐρασταί τῶν Γραφῶν
ἀνέγνωτε καί ἔγνωτε·
Ἐμοί, φησί, καυχᾶσθαι μή γένοιτο,
πλήν εἰ μή
ἐν μόνῳ τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου,
ἐν ᾧ παθῶν ἔκτεινε τά πάθη.
Αὐτόν οὖν καί ἡμεῖς βεβαίως κρατῶμεν,
τοῦ Κυρίου τόν Σταυρόν,
καύχημα πάντες·
ἔστι γάρ ἡμῖν σωτήριον τοῦτο τό ξύλον
ὄπλον εἰρήνης, ἀήττητον τρόπαιον.

Ἐπανάληψις ἐν χορῶ:

ὄπλον εἰρήνης, ἀήττητον τρόπαιον.

Συναξάριον.

Τῇ ΙΔ΄ τοῦ αὐτοῦ μηνός
ἡ παγκόσμιος ὑψωσις
τοῦ τιμίου καί ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

Τὰς ἐν λάρυγγι Σῶτερ ὑψώσεις φέρει
ὑψούμενον βλέπουσα τόν Σταυρόν κτίσις.

Υψώθη δεκάτη Σταυροῦ ξύλον ἡδέ τετάρτη.

Τῆ αὐτῆ ἡμέρα,

ἡ κοίμησις τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, ἐν ταύτῃ γὰρ ἀνεπαύσατο ἄλλὰ διὰ τὴν Ἑορτὴν τοῦ τιμίου Σταυροῦ μετετέθη ἡ τούτου Ἑορτὴ εἰς τὸν Νοέμβριον μῆνα.

Καὶ μνήμη τῆς εὐσεβεστάτης Βασιλίσσης Πλακίλλης, συζύγου γενομένης τοῦ μεγάλου Βασιλέως Θεοδοσίου.

Τῆ αὐτῆ ἡμέρα,

Μνήμη τῶν ἐν Ἀγίοις Πατέρων ἡμῶν, τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Ἑκτῇ Συνόδῳ, ἐπὶ τῆς Βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, υἱοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ δευτέρου, τοῦ καλουμένου Ἰννοκентίου, Σεργίου τὴν Ἐκκλησίαν Κων/πόλεως ἰδύοντος, καὶ Ἀγάθωνος τῶν Ῥωμαίων.

Ἡθροίσθη δὲ ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ Παλατίου, τῷ λεγομένῳ, Ὡάτω, ἀναθέματι καθυποβαλοῦσα Σέργιον, καὶ Πύρρον, καὶ Πέτρον, καὶ Παῦλον, Ἐπισκόπους γενομένους Κωνσταντινουπόλεως, Μακρόβιον τε τὸν Ἀντισχειᾶς, καὶ Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας, καὶ Ὀνώριον τὸν Ῥώμης, Στέφανόν τε καὶ Πολυχρόνιον, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς. Ἦτις ἁγία Σύνοδος ἐπὶ μὲν τοῦ δηλωθέντος Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου συνηθροίσθη, ἡ δὲ τῶν Κανόνων ἔκδοσις ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ γέγονε.

Τῆ αὐτῇ ἡμέρα,
Μνήμη τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Πάπα.

Τῆ αὐτῇ ἡμέρα, ὁ Ἅγιος Μάρτυς Θεοκλῆς
ξίφει τελειοῦται.

Τῆ αὐτῇ ἡμέρα, ὁ ἅγιος Βαλεριανός, τὸ νήπιον,
ξίφει τελειοῦται.

Ο ἅγιος νέος ὀσιομάρτυς Μακάριος,
ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ μαρτυρήσας κατὰ τὸ 1527,
ὁ καὶ μαθητῆς χρηματίσας
τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νήφωνος,
ξίφει τελειοῦται.

Ταῖς αὐτῶν ἀγίαις πρεσβείαις, ὁ Θεός,
ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Καταβασίαι.

Ὦδὴ α'. Ἦχος πλ. δ'.

Σταυρόν χαράξας Μωσῆς
ἐπ' εὐθείας ῥάβδῳ
τὴν Ἐρυθρὰν διέτεμε
τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι·
τὴν δέ ἐπιστρεπτικῶς
Φαραώ τοῖς ἄρμασι
κροτήσας ἤνωσεν,
ἐπ' εὗρους διαγράψας
τό ἀήττητον ὄπλον.
Διό Χριστῷ ἄσωμεν,
τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Ὦδὴ γ'.

Ράβδος εἰς τύπον
τοῦ μυστηρίου παραλαμβάνεται·
τῷ βλαστῷ γάρ προκρίνει τὸν ἱερέα.

Τῆ στειρευούση δέ πρῶην
Ἐκκλησία νῦν ἐξήνθησε
ξύλον Σταυροῦ
εἰς κράτος καί στερέωμα.

Ὡδὴ δ΄.

Εἰσακήκοα, Κύριε,
τῆς οἰκονομίας Σου τό μυστήριον,
κατενόησα τά ἔργα Σου
καί ἐδόξασά Σου τὴν θεότητα.

Ὡδὴ ε΄.

Ω τρισμακάριστον ξύλον!
ἐν ᾧ ἐτάθη Χριστός,
ὁ Βασιλεύς καί Κύριος·
δι' οὗ πέπτωκεν ὁ ξύλῳ ἀπατήσας
τῷ ἐν Σοί δελεασθεῖς
Θεῷ τῷ προσπαγέντι σαρκί,
τῷ παρέχοντι
τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Ὡδὴ στ΄.

Νοτίου θηρός ἐν σπλάγχνοις
παλάμας Ἰωνᾶς
σταυροειδῶς διεκπετάσας
τό σωτήριο πάθος
προδιετύπου σαφῶς.
ὅθεν τριήμερος ἐκδύς
τὴν ὑπερκόσμιον Ἀνάστασιν
ὑπεζωγράφησε,
τοῦ σαρκί προσπαγέντος
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ
καί τριημέρῳ ἐγέρσει
τόν κόσμον φωτίσαντος.

Ὦδὴ ζ΄.

Ἐκνονον πρόσταγμα τυράννου δυσσεβοῦς
 λαούς ἐκλόνησε
 πνέον ἀπειλῆς
 καί δυσφήμιας θεοστυγοῦς.
 Ὅμως τρεῖς Παῖδας οὐκ ἐδειμάτωσε
 θυμός θηριώδης, οὐ πῦρ βρόμιον·
 ἀλλ' ἀντηχοῦντι δροσοβόλῳ πνεύματι
 πυρί συνόντες ἔψαλλον·
 Ὁ ὑπερύμνητος
 τῶν Πατέρων καί ἡμῶν,
 Θεός, εὐλογητός εἶ.

*Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν
 καί προσκυνοῦμεν τόν Κύριον.*

Ὦδὴ η΄.

Εὐλογεῖτε, Παῖδες,
 τῆς Τριάδος ἰσάριθμοι,
 Δημιουργόν Πατέρα Θεόν.
 Ὑμνεῖτε τόν συγκαταβάντα Λόγον
 καί τό πῦρ εἰς δρόσον μεταποιήσαντα
 καί ὑπερυψοῦτε τό πᾶσι ζωήν παρέχον
 Πνεῦμα πανάγιον εἰς τούς αἰῶνας.

***Τ**ήν Θεοτόκον καί Μητέρα τοῦ φωτός
 ἐν ὕμνοις τιμῶντες μεγαλύνωμεν.*

Ὦδὴ θ΄.

Μυστικός εἶ, Θεοτόκε, Παράδεισος
 ἀγεωργήτως βλαστήσασα Χριστόν,
 ὑφ' οὗ τό τοῦ Σταυροῦ
 ζωηφόρον ἐν γῆ
 πεφυτούργηται δένδρον.

Δι' οὗ νῦν ὑψουμένου,
προσκυνοῦντες Αὐτόν,
Σέ μεγαλύνομεν.

Τροπάρια.

Αγαλλέσθω τά δρυμοῦ ξύλα σύμπαντα
ἀγιασθείσης τῆς φύσεως αὐτῶν
ὑφ' οὗπερ ἐξ ἀρχῆς
ἐφύτεύθη Χριστοῦ
τανυθέντος ἐν ξύλῳ·
δι' οὗ νῦν ὑψουμένου
προσκυνοῦμεν Αὐτόν
καί μεγαλύνομεν.

Ιερόν ἠγέρθη κέρας θεόφροσι
τῆς κεφαλῆς τῶν ἀπάντων ὁ Σταυρός
ἐν ᾧ ἁμαρτωλῶν
νοουμένων
συνδλῶνται τά κέρατα πάντα·
δι' οὗ νῦν ὑψουμένου
προσκυνοῦμεν Αὐτόν
καί μεγαλύνομεν.

Εἰρμός ἄλλος.

Ο διά βρώσεως τοῦ ξύλου
τῷ γένει προσγενόμενος θάνατος
διά Σταυροῦ κατήργηται σήμερον·
τῆς γάρ Προμήτορος
ἡ παγγενῆς κατάρρα διαλέλυται
τῷ βλαστῷ τῆς ἀγνῆς Θεομήτορος·
ἦν πᾶσαι αἱ Δυνάμεις
τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.

Τροπάρια.

Μή τήν πικρίαν τήν τοῦ ξύλου
 ἔασας ἀναιρέσιμον, Κύριε,
 διά Σταυροῦ τελείως ἐξήλειψας·
 ὄθεν καί ξύλον ἔλυσε ποτέ
 πικρίαν ὑδάτων Μερρᾶς
 προτυποῦν τοῦ Σταυροῦ τήν ἐνέργειαν·
 ἦν πᾶσαι αἱ Δυνάμεις
 τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.

Δόξα.

Αδιαλείπτως βαπτομένους
 τῷ ζόφῳ τοῦ προπάτορος, Κύριε,
 διά Σταυροῦ ἀνύψωσας σήμερον·
 ὡς γάρ τῇ πλάνῃ ἄγαν ἀκρατῶς
 ἡ φύσις προκατηνέχθη
 παγκλήρως ἡμᾶς πάλιν ἀνώρθωσε
 τό φῶς τό τοῦ Σταυροῦ Σου·
 ὄν οἱ πιστοί μεγαλύνομεν.

Καί νῦν.

Ινα τόν τύπον ὑποδείξης
 τῷ κόσμῳ προσκυνούμενον, Κύριε,
 τόν τοῦ Σταυροῦ ἐν πᾶσιν ὡς ἐνδοξον
 ἐν οὐρανῷ ἐμόρφωσας
 φωτί ἀπλέτῳ ἡγλαϊσμένον
 βασιλεῖ πανοπλίαν ἀήττητον·
 ἦν πᾶσαι αἱ Δυνάμεις
 τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.

Καταβασίαι.

Μυστικός εἶ, Θεοτόκε, Παράδεισος
 ἀγεωργήτως βλαστήσασα Χριστόν,

ὕψ' οὐ̅ τό τοῦ Σταυροῦ
 ζωηφόρον ἐν γῆ
 πεφυτούργηται δένδρον.
 Δι' οὐ̅ νῦν ὑψουμένου,
 προσκυνοῦντες Αὐτόν,
 Σέ μεγαλύνομεν.

Ο διά βρώσεως τοῦ ξύλου
 τῷ γένει προσγενόμενος θάνατος
 διά Σταυροῦ κατήργηται σήμερον·
 τῆς γάρ Προμήτορος
 ἡ παγγενῆς κατάρρα διαλέλυται
 τῷ βλαστῷ τῆς ἀγνῆς Θεομήτορος·
 ἦν πᾶσαι αἱ Δυνάμεις
 τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἦχος β΄. Τῶν μαθητῶν ὁρώντων σε.

Σταυρός,
 ὁ φύλαξ πάσης τῆς οἰκουμένης·
 Σταυρός,
 ἡ ὠραιότης τῆς Ἐκκλησίας·
 Σταυρός,
 Βασιλέων τό κραταίωμα·
 Σταυρός,
 πιστῶν τό στήριγμα.
 Σταυρός, Ἀγγέλων ἡ δόξα
 καί τῶν δαιμόνων τό τραῦμα. **(Δίς)**

Ἔτερον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Σταυρός ὑψοῦται σήμερον
 καί κόσμος ἀγιάζεται!
 Ὁ γάρ Πατρί συνεδρεύων

καί Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ
 ἐν τούτῳ χειρας ἤπλωσας (ΚΠ)
 καί κόσμον ὅλον εἴλκυσας
 πρὸς Σὴν, Χριστέ, ἐπίγνωσιν!
 Τούς οὖν εἰς Σέ πεποιθότας
 θείας ἀξίωσον δόξης.

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΙΝΟΥΣ

Πᾶσα πνοή αἰνεσάτω τόν Κύριον 150,6
 Αἰνεῖτε τόν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, 148,1
 αἰνεῖτε Αὐτόν ἐν ταῖς ὑψίστοις.
 Σοί πρέπει ὕμνος τῷ Θεῷ.

Αἰνεῖτε Αὐτόν,
 πάντες οἱ ἄγγελοι Αὐτοῦ· 2
 αἰνεῖτε Αὐτόν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις Αὐτοῦ.
 Σοί πρέπει ὕμνος τῷ Θεῷ.

Ἦχος πλ. δ'. ᾠδὴ τοῦ παραδόξου θαύματος.

1.

Αἰνεῖτε Αὐτόν ἐν τυμπάνῳ καί χορῷ, 150,4
 αἰνεῖτε Αὐτόν ἐν χορδαῖς καί ὄργάνῳ·

Ω τοῦ παραδόξου θαύματος!
 τό ζωηφόρον φυτόν
 ὁ Σταυρός ὁ πανάγιος
 εἰς ὕψος αἰρόμενος
 ἐμφανίζεται σήμερον·
 δοξολογοῦσι πάντα τά πέρατα·
 ἐκδειματοῦνται δαίμονες ἅπαντες·
 ὃ οἶον δώρημα
 τοῖς βροτοῖς κεχάριστα! δι' οὗ, Χριστέ,
 σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν
 ὡς μόνος εὐσπλαγχνος.

2.

Αίνεῖτε Αὐτόν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις, 5
 αἰνεῖτε Αὐτόν ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ.

Πᾶσα πνοή αἰνεσάτω τόν Κύριον. 6

Ω τοῦ παραδόξου θαύματος...

3.

Υψοῦτε Κύριον τόν Θεόν ἡμῶν Ψαλ.. 98,5
 καί προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν Αὐτοῦ.

Ω τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ὡς βότρυν πλήρη ζωῆς
 ὁ βαστάσας τόν ὑψιστον
 ἀπό γῆς ὑψούμενος
 Σταυρός ὁρᾶται σήμερον·
 δι' οὗ πρὸς Θεόν πάντες εἰλκυσθημεν
 καί κατεπόθη εἰς τέλος θάνατος.

Ω ξύλον ἄχραντον!
 ὑφ' οὗ ἀπολαύομεν τῆς ἐν Ἐδέμ
 ἀθανάτου βρώσεως
 Χριστόν δοξάζοντες.

4.

Ο δέ Θεός βασιλεύς ἡμῶν Ψαλ.. 73,12
 πρό αἰώνων εἰργάσατο σωτηρίαν
 ἐν μέσῳ τῆς γῆς.

Ω τοῦ παραδόξου θαύματος!
 εὖρος καί μῆκος Σταυροῦ
 οὐρανοῦ ἰσοστάσιον
 ὅτι θεία χάριτι
 ἀγιάζει τά σύμπαντα·
 ἐν τούτῳ ἔδνη βάρβαρα ἠττηνται·
 ἐν τούτῳ σκῆπτρα ἀνάκτων ἠδρασται.

ὦ θείας κλίμακος!
 δι' ἧς ἀνατρέχομεν εἰς οὐρανοὺς
 ὑψοῦντες ἐν ἄσμασι
 Χριστόν τόν Κύριον.

Δόξα. Καί νῦν. Ἦχος πλ. β'.

Σήμερον προέρχεται ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου
 καί πιστοί εἰσδέχονται Αὐτόν ἐκ πόθου
 καί λαμβάνουσιν ἰάματα
 ψυχῆς τε καί σώματος
 καί πάσης μαλακίας.
 Αὐτόν ἀσπασώμεθα
 τῇ χαρᾷ καί τῷ φόβῳ·
 φόβῳ διά τήν ἁμαρτίαν, ὡς ἀνάξιοι ὄντες·
 χαρᾷ δέ διά τήν σωτηρίαν
 ἣν παρέχει τῷ κόσμῳ
 ὁ ἐν αὐτῷ προσπαγεῖς
 Χριστός ὁ Κύριος,
 ὁ ἔχων τό μέγα ἔλεος.

Δοξολογία μεγάλη.

**Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ
 ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ**

α

*Ὁδηγία πρὸς τόν λειτουργό καί τοὺς διακο-
 νητές του γιὰ τὴ διεξαγωγή τῆς τελετῆς.*

Ἐνῶ ψάλλεται ἡ Δοξολογία:

*Ὁ ἱερεὺς τοποθετεῖ ἐπὶ τῆς Ἁγ. Τραπεζῆς
 τὸν ἡῤῥεπισμένον μέ βασιλικούς δίσκον
 ἐπὶ τοῦ ὁποῖου τίθεται ὁ Τίμιος Σταυρός.*

**Στό τέλος τῆς Δοξολογίας
 οἱ χοροὶ ἔρχονται**

εἰς τὴν βορείαν πύλην τοῦ Ἱεροῦ Βήματος
καὶ ἀρχίζουσι νὰ ψάλλουσι
τὸ ἁσματικὸ «Ἅγιος ὁ Θεός»

Ὁ Ἱερεὺς ἔρχεται μπροστὰ στὴν Ἁγία Τράπεζα, θυμιᾷ τρίς τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ σηκώνει τὸν δίσκον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Προχωρεῖ πρὸς τὴν βορείαν πύλην καὶ λιτανεύει, ἐνῶ προπορεύονται οἱ λαμπαδοῦχοι, οἱ φέροντες τὰ Ἐξαπτέρυγα καὶ τὸ θυμιατόν. Ἔρχεται εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ φτάνει εἰς τὸν σωλέα, ὅπου ὄλη ἡ πομπὴ τοποθετεῖται ἐνῶ προπορεύεται ἓνας λαμπαδοῦχος μὲ τὸ θυμιατό καὶ περιέρχεται τρεῖς φορὲς κύκλῳ τὸ ἡὑπερισμένον τετραπόδιον. Ἐπειτα σταματᾷ μπροστὰ εἰς αὐτὸ βλέπων εἰς ἀνατολὰς, ἐνῶ οἱ χοροὶ ἔχουσι ὀλοκληρώσει τὸ Ἅγιος ὁ Θεός καὶ ἐκφωνεῖ:

Σοφία ὀρθοί!

Ἐπειτα ὁ Ἱερεὺς παίρνει τὸ θυμιατό καὶ θυμιᾷ κύκλῳ τοῦ τετραποδίου σταυροειδῶς ψάλλων τό:

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄.

Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου,
καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου,
νίκας τοῖς βασιλεῦσι
κατὰ βαρβάρων δωρούμενος
καὶ τὸ Σὸν φυλάττων
διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα.

Τὸ ἀπολυτίκιον ψάλλουσι καὶ οἱ δύο χοροὶ ἐναλλάξ.

Ἡ ὕψωσις

Ὁ Ἱερεύς κάνει τρεῖς μετάνοιες, παίρνει εἰς τὰς χεῖρας του τόν Τίμιον Σταυρόν μέ δέσμη βασιλικῶν καί τόν ὑψώνει σφραγιζών τρίς καί ἐν συνεχείᾳ κλίνει τήν κεφαλήν καί κύπτει πρὸς τήν γῆν κατά μικρόν ἕως ὅτου φθάσῃ τό ὕψος τῆς μιᾶς σπιθαμῆς ἀπό τοῦ ἐδάφους, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἡ ἑκατοντάς τοῦ «Κύριε ἐλέησον».

Πρώτη ὕψωσις

Ὁ Ἱερεύς ἰστάμενος ἔμπροσθεν τοῦ τετραποδίου καί βλέπων πρὸς ἀνατολάς λέγει:

Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός,
κατά τό μέγα ἔλεός σου,
δεόμενά σου, ἐπάκουσον καί ἐλέησον.

Οἱ χοροί:

Κύριε, ἐλέησον. (ρ)

Δευτέρα ὕψωσις

Ὁ Ἱερεύς ἰστάμενος εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ τετραποδίου καί βλέπων πρὸς βορρᾶν λέγει:

Ἐτι δεόμεθα ὑπέρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
ἡμῶν... τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν
τῶν ἱερέων, ἱερομονάχων,
ἱεροδιακόνων καί μοναχῶν καί πάσης τῆς
ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

Οἱ χοροί:

Κύριε, ἐλέησον. (ρ)

Τρίτη ὕψωσις

Ὁ Ἱερεύς ἰστάμενος μεταξύ τοῦ τετραποδίου καί τῆς Ὁραίας Πύλης καί βλέπων πρὸς δυσμᾶς λέγει:

Ἔτι δεόμεθα
 ὑπέρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης,
 ὑγείας, σωτηρίας, ἐπισκέψεως,
 συγχωρήσεως καί ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν
 τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ,
 τῶν φίλων, τῶν συνδρομητῶν
 καί τῶν συνεργατῶν
 τοῦ Ἱεροῦ Καθιδρύματος τούτου
 καί τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ταύτης
 καί ὑπέρ πάντων τῶν εὐσεβῶν
 καί ὀρθοδόξων Χριστιανῶν,
 τῶν κατοικούντων καί παρεπιδημούντων
 ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
 τῶν ἀφιερωτῶν καί εὐεργετῶν
 τοῦ ἁγίου ναοῦ τούτου
 σὺν γυναιξί καί τοῖς τέκνοις αὐτῶν.

Οἱ χοροί:

Κύριε, ἐλέησον. (ρ')

Τετάρτη ὑψωσις

Ὁ Ἱερεὺς ἱστάμενος εἰς τὰ ἀριστερά τοῦ τε-
 τραποδίου καί βλέπων πρὸς νότον λέγει:

Ἔτι δεόμεθα ὑπέρ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν
 ἔθνους, πάσης ἀρχῆς καί ἐξουσίας ἐν αὐτῷ
 καί ἐν τῷ κράτει ἡμῶν, τοῦ κατὰ ξηράν
 θάλασσαν καί ἀέρα φιλοχρίστου ἡμῶν
 στρατοῦ καί ὑπέρ τοῦ Κυρίου τόν Θεόν
 ἡμῶν ἐπί πλέον συνεργῆσαι καί
 κατευοδῶσαι αὐτούς ἐν πᾶσι.

Οἱ χοροί:

Κύριε, ἐλέησον. (ρ')

Πέμπτη ὕψωσις

Ἐτι δεόμεθα ὑπέρ πάσης ψυχῆς
 Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων
 θλιβομένης τε καί καταπονουμένης,
 ἐλέους Θεοῦ καί βοηθείας ἐπιδομένης,
 ὑπέρ υἰγείας καί σωτηρίας
 καί ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν
 εἴπωμεν.

Οἱ χοροί:

Κύριε, ἐλέησον. (ρ)

Ἡ τελική, ἡ κυρίως ὕψωσις

Ὁ Ἱερεὺς ἰστάμενος πρό τοῦ τετραποδίου καί
 βλέπων πρὸς ἀνατολάς ὑψώνει τόν Τίμιον Σταυ-
 ρόν καί ψάλλον τό κοντάκιον εὐλογεῖ μέ τόν Τί-
 μιον Σταυρόν τόν λαόν.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'. Αὐτόμελον.

Ο ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ ἐκουσίως,
 τῇ ἐπωνύμῳ Σου καινῇ πολιτεία
 τοὺς οἰκτιρμούς Σου δώρησαι,
 Χριστέ ὁ Θεός·
 εὐφρανον ἐν τῇ δυνάμει Σου,
 τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν
 νίκας χορηγῶν αὐτοῖς
 κατά τῶν πολεμίων·
 τήν συμμαχίαν ἔχοιεν τήν Σήν,
 ὄπλον εἰρήνης, ἀήττητον τρόπαιον.

Ἐπειτα ἀποθέτει τόν Σταυρόν ἐπί τοῦ δί-
 σκου καί προσκυνεῖ ψάλλον:

Τόν Σταυρόν Σου
 προσκυνοῦμεν, Δέσποτα,

καί τήν ἀγίαν Σου
ἀνάστασιν δοξάζομεν.

Τοῦτο ἐπαναλαμβάνουν καί οἱ δύο χοροί
ἐναλλάξ.

Ἀκολουθῶς οἱ χοροί ψάλλουν τά ἰδιόμελα
ἐνῶ ὁ λαός προσέρχεται εἰς προσκύνησιν τοῦ Τι-
μίου Σταυροῦ καί λαμβάνει κλάδον βασιλικοῦ ἐκ
τῆς χειρός τοῦ ἱερέως.

6

Ἵμνοι ἀναλύοντες τήν θεολογία τοῦ Σταυροῦ

Ἰδιόμελα ψαλλόμενα
εἰς τήν προσκύνησιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Λέοντος τοῦ Δεσπότη. Ἦχος β΄.

Ἡ ἱερότητα τοῦ συμβόλου.

Ἡ σύνοψη τοῦ Μυστηρίου τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ

Δεῦτε, πιστοί,
τό ζωοποιόν ξύλον προσκυνήσωμεν,
ἐν ᾧ Χριστός ὁ βασιλεύς τῆς δόξης,
ἐκουσίως χεῖρας ἐκτείνας,
ὑψωσεν ἡμᾶς
εἰς τήν ἀρχαίαν μακαριότητα,
οὓς πρὶν ὁ ἐχθρός δι' ἡδονῆς συλλήσας
ἐξορίστους Θεοῦ πεποίηκε.

Δεῦτε, πιστοί, ξύλον προσκυνήσωμεν,
δι' οὗ ἠξιώθημεν
τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν
συντρίβειν τὰς κάρας.

Δεῦτε, πᾶσαι αἱ πατριαί τῶν ἐθνῶν,
τόν Σταυρόν τοῦ Κυρίου
ὑμνοῖς τιμήσωμεν.

Χαίροις, Σταυρέ,
 τοῦ πεσόντος Ἀδάμ· ἡ τελεία λύτρωσις.
 Ἐν Σοί γάρ
 οἱ πιστοὶ ἄρχοντες ἡμῶν καυχῶνται
 (οἱ πιστότατοι βασιλεῖς ἡμῶν)
 ὡς τῇ Σῆ δυνάμει Ἰσμαηλίτην λαόν
 κραταιῶς ὑποτάττοντες.
 Σέ νῦν εὐλαβῶς (μετά φόβου)
 Χριστιανοὶ ἀσπαζόμενοι
 τόν ἐν Σοί προσπαγέντα Θεόν
 δοξάζομεν λέγοντες!
 Κύριε, ὁ ἐν Αὐτῷ σταυρωθεὶς,
 ἐλέησον ἡμᾶς
 ὡς ἀγαθός καὶ φιλάνθρωπος.

Ἦχος πλ. αΐ.

Δεῦτε, λαοί,
 τό παράδοξον θαῦμα καθορῶντες
 τοῦ Σταυροῦ τὴν δύναμιν
 προσκυνήσωμεν.
 Ὅτι ξύλον ἐν Παραδείσῳ
 θάνατον ἐβλάστησε·
 τό δέ τὴν ζωὴν ἐξήνθησεν,
 ἀναμάρτητον ἔχον
 προσηλωμένον τόν Κύριον.
 Ἐξ Οὗ πάντα τά ἔθνη
 ἀφθαρσίαν τρυγῶντες κραυγάζομεν·
 Ὁ διά Σταυροῦ θάνατον καταργήσας
 καὶ ἡμᾶς ἐλευθερώσας, δόξα Σοι.

Διακήρυξη τῆς πραγματοποίησής
 τῶν προφητειῶν τοῦ Δαβὶδ καὶ τοῦ Ἡσαΐα.

Οἱ λαοὶ ἔρχονται στὰ Ἱεροσόλυμα, πνευματικὴ
μητέρα πόλις πρωτεύουσα τοῦ κόσμου
καὶ προσκυνοῦνε.

Η φωνὴ τῶν Προφητῶν Σου
Ἰσαΐου καὶ Δαυὶδ
ἐπληρώθη ὁ Θεός, ἡ λέγουσα·
Ἦξουσι πάντα τὰ ἔθνη, Κύριε,
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν Σου.
Ἰδοὺ γάρ ὁ λαός,
ὅς τῆς Σῆς, Ἀγαθὴ, χάριτος πεπλήρωται
ἐν ταῖς αὐλαῖς Ἱερουσαλήμ.
Ὁ Σταυρόν ὑπομείνας ὑπὲρ ἡμῶν
καὶ τῆ ἀναστάσει Σου ζωοποιῶν,
φύλαξον καὶ σῶσον ἡμᾶς.

Ἦχος πλ. β΄.

Ἡ ἔννοια τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ!
Ἡ ἔννοια τῆς κινήσεως τοῦ ἱερέως,
ὁ ὁποῖος ὑψώνει τὸν Σταυρό
καὶ ἔπειτα προσπίπτει ἕως τοῦ ἐδάφους.

Σήμερον τό φυτόν τῆς ζωῆς
ἐκ τῶν τῆς γῆς ἀδύτων ἀνιστάμενον
τοῦ ἐν αὐτῷ παγέντος Χριστοῦ
πιστοῦται τὴν ἀνάστασιν.
Καὶ ἀνυψούμενον χερσίν ἱεραῖς
τὴν Αὐτοῦ πρὸς οὐρανοὺς
καταγγέλλει ἀνύψωσιν.
Δι' ἧς τό ἡμέτερον φύραμα
ἐκ τῆς εἰς γῆν καταπτώσεως
εἰς οὐρανοὺς πολιτεύεται.
Διὸ εὐχαρίστως βοήσωμεν·
Κύριε, ὁ ὑψωθείς ἐν Αὐτῷ
καὶ δι' αὐτοῦ συνυψώσας ἡμᾶς

τῆς οὐρανίου χαρᾶς ἀξίωσον
τούς ὑμνοῦντας Σε.

Ο τετραπέρατος κόσμος
σήμερον ἀγιάζεται
τοῦ τετραμεροῦς
ὑψουμένου Σου Σταυροῦ,
Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν
καί τό κέρασ τῶν πιστῶν
συνυψοῦται Βασιλέων ἡμῶν
ἐν αὐτῷ τῶν δυσμενῶν
συντριβόντων τά κέρατα.
Μέγας εἶ, Κύριε,
καί θαυμαστός ἐν τοῖς ἔργοις Σου!
Δόξα Σοι.

Τῶν Προφητῶν αἱ φωναί
τό Εὐλὸν τό ἅγιον προκατήγγειλαν,
δι' οὗ τῆς ἀρχαίας ἠλευθερώθη
κατάρσ τῆς τοῦ θανάτου ὁ Ἀδάμ.
Ἡ κτίσις σήμερον ὑψουμένου Τούτου
συνυψεῖ τήν φωνήν,
τό ἐκ Θεοῦ αἰτουμένη πλούσιον ἔλεος.
Ἄλλ' ὁ μόνος
ἐν ἔλεει ἀμέτρητος, Δέσποτα,
ἰλασμός γενοῦ ἡμῖν
καί σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα. Καί νῦν. Ἦχος πλ. δ'.

Η φωνή τοῦ προφήτου Σου
Μωϋσέως, ὁ Θεός,
πεπλήρωται ἡ λέγουσα·
ὄψεσθε τήν ζωήν ὑμῶν κρεμαμένην
ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν.

Σήμερον Σταυρός ὑψοῦται
 καί κόσμος ἐκ πλάνης ἠλευθέρωται.
 Σήμερον τοῦ Χριστοῦ
 ἡ ἀνάστασις ἐγκαινίζεται
 καί τά πέρατα τῆς γῆς ἀγάλλεται,
 ἐν κυμβάλοις δαδιτικοῖς
 ὕμνον Σοι προσφέροντα καί λέγοντα.
 Εἰργάσω σωτηρίαν
 ἐν μέσῳ τῆς γῆς, ὁ Θεός, (Ψαλμός 73, 12)
 Σταυρόν καί τήν Ἀνάστασιν.
 Δι' ὧν ἡμᾶς ἔσωσας,
 ἀγαθέ καί φιλόανθρωπε.
 Παντοδύναμε Κύριε, δόξα Σοι.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α'.
Σῶσον, Κύριε, τόν λαόν Σου,
 καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν Σου,
 νίκας τοῖς βασιλεῦσι
 κατά βαρβάρων δωρούμενος,
 καί τό Σόν φυλάπτων,
 διά τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα.

Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

Ἀντίφωνον α΄. Ψαλμός 21.

Ο Θεός, ὁ Θεός μου, πρόσχες μοι· 2α
ἵνα τί ἐγκατέλιπές με;

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου
Σῶτερ σῶσον ἡμᾶς.

Μακράν ἀπό τῆς σωτηρίας μου 2β
οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου.

Ο Θεός μου, κεκραῖζομαι ἡμέρας 3
καί οὐκ εἰσακούσῃ
καί νυκτός καί οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί.

Σύ δέ ἐν Ἁγίῳ κατοικεῖς, 4
ὁ ἔπαινος τοῦ Ἰσραήλ.

Δόξα. Καί νῦν.

Ἀντίφωνον β΄. Ψαλμός 73.

Ἰνα τί, ὁ Θεός, ἀπόσω εἰς τέλος;
ὠργίσθη ὁ θυμός Σου ἐπί πρόβατα νομῆς Σου;

Σῶσον ἡμᾶς, Ἰιέ Θεοῦ,
ὁ σαρκί σταυρωθεῖς,
ψάλλοντάς Σοι Ἀλληλούϊα.

Μνήσθητι τῆς συναγωγῆς Σου,
ἧς ἐκτήσω ἀπ' ἀρχῆς·
ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας Σου.

Ορος Σιών τοῦτο, ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ.

Ο δέ Θεός βασιλεύς ἡμῶν
πρό αἰώνων εἰργάσατο σωτηρίαν
ἐν μέσῳ τῆς γῆς.

Δόξα. Καί νῦν.

Ο Μονογενῆς Υἱός ...

Ἀντίφωνον γ΄. Ἦχος βαρύς. Ψαλμός 98.

Ο Κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν, λαοί· 1
ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβείμ, σαλευθήτω ἡ γῆ.

Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου,
καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου,
νίκας τοῖς βασιλεῦσι
κατὰ βαρβάρων δωρούμενος
καὶ τό Σόν φυλάττων
διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα.

Κύριος ἐν Σιών μέγας καὶ ὑψηλός ἐστιν 2
ἐπὶ πάντας τοὺς λαούς.

Εξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί Σου 3
τῷ μεγάλῳ
ὅτι φοβερόν καὶ ἅγιόν ἐστιν.

Εἰσοδικόν. Ψαλμ. 98,5

Υψοῦτε Κύριον τὸν Θεόν ἡμῶν
καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ
τῶν ποδῶν Αὐτοῦ
ὅτι Ἅγιός ἐστιν.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱέ Θεοῦ,
ὁ σαρκί σταυρωθεῖς,
ψάλλοντάς Σοι Ἀλληλουῖα.

Μετά τὴν Εἴσοδον:

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄.

Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου,
καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου,
νίκας τοῖς βασιλεῦσι
κατὰ βαρβάρων δωρούμενος
καὶ τό Σόν φυλάττων
διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'. Αὐτόμελον.
Οὕψωθεῖς ἐν τῷ Σταυρῷ ἐκουσίως,
 τῇ ἐπωνύμῳ Σου καινῇ πολιτεία
 τούς οικτιρμούς Σου δώρησαι,
 Χριστέ ὁ Θεός·
 εὐφρανον ἐν τῇ δυνάμει Σου
 τούς πιστούς βασιλεῖς ἡμῶν
 νίκας χορηγῶν αὐτοῖς
 κατά τῶν πολεμίων·
 τήν συμμαχίαν ἔχοιεν τήν Σήν
 ὄπλον εἰρήνης, ἀήττητον τρόπαιον.

Ἀντί τοῦ Τρισαγίου.
Τόν Σταυρόν Σου
 προσκυνοῦμεν, Δέσποτα,
 καί τήν ἁγίαν Σου
 ἀνάστασιν δοξάζομεν.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Προκείμενον. Ἦχος γ'. Ψαλμός 98.
Υψοῦτε Κύριον τόν Θεόν ἡμῶν.
Ο Κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν, λαοί.

Πρός Κορινθίους
Α' Ἐπιστολῆς Παύλου τό ἀνάγνωσμα
1,18-24.

Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ὡς μωρία.

Ὁ λόγος - τό κήρυγμα - τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ εἶναι γιά τούς Ἰουδαίους σκάνδαλο, γιά τούς ἐθνικούς - εἰδωλολάτρες - «Ἕλληνες» - μωρία. Γιά ὅσους ὅμως τό ἀποδέχονται μέ πίστη εἶναι Θεοῦ δύναμη καί Θεοῦ Σοφία.

Ἀδελφοί,

- 18 **ὁ λόγος ὁ τοῦ Σταυροῦ**
 Τό κήρυγμα γιά τό σταυρικό θάνατο τοῦ
 Χριστοῦ
τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί,
 γι' αὐτούς πού πᾶνε πρὸς τό χαμό τους
 εἶναι μωρία,
τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν
δύναμις Θεοῦ ἐστί.
 γιά μᾶς ὅμως πού εἴμαστε στό δρόμο τῆς
 σωτηρίας εἶναι ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ.
- 19 **Γέγραπται γάρ:**
 Πράγματι ὁ Θεός διακηρύττει στή Γραφή:
ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν
 Θά ἀφανίσω τὴ σοφία τῶν σοφῶν
καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.
 καὶ τῶν ἐξυπνῶν τὴν ἐξυπνάδα θά τὴν κα-
 ταπατήσω.
- 20 **Ποῦ σοφός;**
 Ποῦ εἶναι ἓνας σοφός;
Ποῦ γραμματεὺς;
 Ποῦ εἶναι ἓνας ἔμπειρος στὶς Γραφές;
Ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου;
 Ποῦ εἶναι ἓνας ἀπολογητὴς αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ
 αἰῶνα;
Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεός
τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;
 Δέν ἀχρήστευσε καὶ δέν ἐξευτέλισε ὁ Θεός
 τὴ σοφία αὐτοῦ τοῦ κόσμου;
- 21 **Ἐπειδὴ γάρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ**
 Ἐπειδὴ πράγματι οἱ ἄνθρωποι παρ' ὅτι
 ζοῦν μέσα στή σοφία τοῦ Θεοῦ πού φαίνε-
 ται ἀπὸ τὰ δημιουργήματά Του,

**οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος
διὰ τῆς σοφίας τόν Θεόν**

δέν μπόρεσαν μέ τή σοφία τους ν'
ἀναγνωρίσουν τό Θεό, τό δημιουργό τους,
εὐδόκησεν ὁ Θεός

γι' αὐτό ὁ Θεός εὐδόκησε
**διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος
σῶσαι τοὺς πιστεύοντας.**

μέ τή μωρία τοῦ κηρύγματος νά σώση
(ἀπό τόν τελικό ὄλεθρο) ἐκείνους πού θά
πιστέψουν.

- 22 **Ἐπειδή καί Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι**
Καί οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦν ὡς ἀποδείξεις θαύ-
ματα
καί Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν,
καί οἱ ἐθνικοί σοφές φιλοσοφικές ἀλήθειες.

- 23 **ἡμεῖς κηρύσσομεν**
Χριστόν ἐσταυρωμένον,
Ἐμεῖς ὅμως κηρύττουμε τόν Ἰησοῦν Χρι-
στόν τόν ἐσταυρωμένον
Ἰουδαῖοις μέν σκάνδαλον,
Ἕλλησι δέ μωρίαν,
ὁ Ὅποιος ἀπό τοὺς Ἰουδαίους, μέ τίς μεσ-
σιανικές προσδοκίες, θεωρεῖται
ἀπαράδεκτος καί ἀπό τοὺς ἐθνικούς μωρία

- 24 **αὐτοῖς δέ τοῖς κλητοῖς,**
Ἰουδαίοις τε καί Ἕλλησι,
γι' αὐτούς ὅμως πού ὁ Θεός κάλεσε,
Ἰουδαίους καί ἐθνικούς,
Χριστόν Θεοῦ δύναμιν καί Θεοῦ σοφίαν.
ὁ Χριστός πού κηρύττουμε εἶναι τοῦ Θεοῦ
ἡ δύναμη καί τοῦ Θεοῦ ἡ σοφία.

«ΑΛΛΗΛΟΥΪΑΡΙΟΝ»

Ἦχος α΄. Ψαλμός 73.

Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα.

Μνήσθητι τῆς συναγωγῆς Σου, 2
ἧς ἐκτήσω ἀπὸ ἀρχῆς·
ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας Σου,
ὅρος Σιών τοῦτο, ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ.

Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα.

Ο Θεός βασιλεύς ἡμῶν πρό αἰώνων, 12
εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς.

Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα.

Σύ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει Σου 13
τὴν θάλασσαν,
Σύ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων
ἐπὶ τοῦ ὕδατος.

Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα.

Μή παραδῶς τοῖς θηρίοις 19
ψυχὴν ἐξομολογουμένην Σοι·
τῶν ψυχῶν τῶν πενήτων Σου
μὴ ἐπιλάβῃ εἰς τέλος.

Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα. Ἀλληλοῦῖα.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην
19,6-11, 13-20, 25-28, 30.

Ἡ κατάθεση τῆς μαρτυρίας τῶν αὐτοπτῶν
μαρτύρων Εὐαγγελιστῶν γιὰ τὴ θανατικὴ κατα-
δίκη καὶ τὴ σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ,

Ἐκεῖνο τόν καιρό
 συμβούλιον ἐποίησαν
 οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ πρεσβύτεροι
 συνεδρίασαν οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ πρεσβύτεροι
 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ
 ὅπως Αὐτόν ἀπολέσωσι.

ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ μέ σκοπό νά Τόν θανα-
 τώσουν.

6 **Καί παρεγένοντο πρὸς Πιλάτον λέγο-
 ντες·**

Καί προσερχόμενοι πρὸς τόν Πιλάτο, τοῦ
 εἶπαν:

- **Σταύρωσον, σταύρωσον Αὐτόν.**

Σταύρωσέ Τον, σταύρωσέ Τον.

Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος·

Τούς λέει ὁ Πιλάτος:

- **Λάβετε Αὐτόν ὑμεῖς καί σταυρώσατε·**

Πάρτε Τον ἐσεῖς καί σταυρῶστε Τον·

ἐγὼ γάρ οὐ εὐρίσκω ἐν Αὐτῷ αἰτίαν.

γιατί ἐγὼ δέ Τοῦ βρίσκω καμία αἰτία κα-
 ταδίκης.

7 **Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·**

Τοῦ ἀπάντησαν οἱ Ἰουδαῖοι:

- **Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν**

Ἡμεῖς ἔχομε νόμο

καί κατὰ τόν νόμον ἡμῶν

ὀφείλει ἀποθανεῖν,

καί σύμφωνα μέ τό νόμο μας πρέπει νά πε-
 θάνη,

ὅτι Ἐαυτόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν.

γιατί ισχυρίζεται πώς είναι ο Υἱός του Θεού.

- 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλαῶτος
 τοῦτον τὸν λόγον,
 Ὁ Πιλαῶτος ὅταν ἀκουσε αὐτόν τὸ λόγο,
 μᾶλλον ἐφοβήθη
 φοβήθηκε ἀκόμη περισσότερο.
- 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
 Μπήκε πάλι μέσα στοῦ πραιτώριου
 καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ·
 καὶ λέει στὸν Ἰησοῦ
 - Πόθεν εἶ Σὺ;
 Ἀπό ποῦ εἶσαι;
- Ὁ δὲ Ἰησοῦς
 ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.
 Ἀλλά ὁ Ἰησοῦς δὲν τοῦ ἔδωσε ἀπάντησι.
- 10 Λέγει οὖν Αὐτῷ ὁ Πιλαῶτος·
 Τοῦ λέει τότε ὁ Πιλαῶτος:
 - Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς;
 Σέ μένα δὲν ἀπαντᾷς;
 Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω
 σταυρῶσαί Σε
 Δὲν ξέρεις πῶς ἔχω ἐξουσία νὰ Σέ σταυρώ-
 σω,
 καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολυσαί Σε;
 ὅπως ἔχω ἐξουσία καὶ νὰ Σέ ἀφήσω
 ἐλεύθερο;
- 11 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·
 Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀποκρίθηκε:
 - Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν
 κατ' Ἐμοῦ,
 Δὲ θὰ εἶχες καμία ἐξουσία πάνω Μου,

εἰ μή ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν.

ἂν δέ σου εἶχε δοθῆ ἀπό τό Θεό·

13 **Ὁ οὖν Πιλᾶτος**

ἀκούσας τοῦτον τόν λόγον

Ὁ Πιλᾶτος ὅταν ἄκουσε αὐτά τά λόγια

ἤγαγεν ἔξω τόν Ἰησοῦν

διέταξε νά φέρουν ἔξω τόν Ἰησοῦ

καί ἐκάθισεν ἐπί τοῦ θήματος

κι ὁ ἴδιος κάθισε στήν ἔδρα τοῦ δικαστή,

εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον,

στόν τόπο πού ὀνομάζεται "Λιθόστρωτο"

Ἑβραϊστί δέ Γαββαθᾶ·

στά ἑβραϊκά "Γαββαθά".

14 **ἦν δέ Παρασκευή τοῦ Πάσχα,**

Ἦταν παραμονή τοῦ Πάσχα.

ὥρα δέ ὡσεὶ ἕκτη·

σχεδόν μεσημέρι.

καί λέγει τοῖς Ἰουδαίοις·

Λέει τότε ὁ Πιλᾶτος στούς Ἰουδαίους:

- Ἴδε ὁ βασιλεύς ὑμῶν.

Νά ὁ Βασιλιά σας!

15 **Οἱ δέ ἐκραύγασαν**

Τότε ἐκεῖνοι ἄρχισαν νά φωνάζουν μέ κραυγές

- Ἄρον ἄρον, σταύρωσον Αὐτόν.

Θάνατος, θάνατος, σταυρωσέ Τον.

Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος·

Τούς λέει ὁ Πιλᾶτος:

- Τόν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω;

Τό Βασιλιά σας νά σταυρώσω;

Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς·

Ἀποκρίθηκαν οἱ ἀρχιερεῖς:

- Οὐκ ἔχομεν βασιλέα
εἰ μὴ Καίσαρα.

Δέν ἔχομε ἄλλον βασιλιά ἐκτός ἀπό τόν
αὐτοκράτορα.

16 **Τότε οὖν παρέδωκεν Αὐτόν αὐτοῖς**

Τότε ὁ Πιλαῶτος τούς Τόν παρέδωσε
ἵνα σταυρωθῆ.

γιά νά σταυρωθῆ.

Παρέλαβον δέ τόν Ἰησοῦν καί ἤγαγον

Τόν παρέλαβαν λοιπόν τόν Ἰησοῦ οἱ
στρατιῶτες καί ξεκίνησαν.

17 **καί βαστάζων τόν Σταυρόν Αὐτοῦ**

Καί σηκώνοντας στούς ὤμους Του τό
σταυρό

**ἐξῆλθεν εἰς τόν λεγόμενον
κρανίου τόπον,**

βγήκε ἀπό τήν πόλη μέχρι τόν λεγόμενο
"Τόπο τοῦ Κρανίου"

ὅς λέγεται Ἑβραϊστί Γολγοθά,

στά ἑβραϊκά λέγεται "Γολγοθά".

18 **ὅπου Αὐτόν ἐσταύρωσαν**

Ἐκεῖ Τόν σταύρωσαν

καί μετ' Αὐτοῦ ἄλλους δύο

ἐντεῦθεν καί ἐντεῦθεν,

καί μαζί Του σταύρωσαν ἄλλους δύο, τόν
ἕνα ἀπό τή μιά μεριά καί τόν ἄλλο ἀπό τήν
ἄλλη

μέσον δέ τόν Ἰησοῦν.

καί στή μέση τόν Ἰησοῦ.

19 **Ἐγραψε δέ καί τίτλον ὁ Πιλαῶτος**

Ὁ Πιλαῶτος διέταξε ἐπίσης κι ἔγραψαν μιά
ἐπιγραφή

καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ·

καὶ τὴν τοποθέτησαν πάνω στό σταυρό.
ἦν δέ γεγραμμένον·

Κι ἔγραφε:

Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος

ὁ βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων.

"Ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, Βασιλιάς τῶν
Ἰουδαίων".

20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον

Αὐτὴν τὴν ἐπιγραφή

πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων,

τὴ διάβασαν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους,

ὅτι ἐγγύς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος

γιατί ἦταν κοντὰ στὴν πόλη ὁ τόπος

ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς·

ὅπου σταυρώθηκε ὁ Ἰησοῦς·

καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί,

καὶ ἦταν γραμμένη στὰ ἑβραϊκά,

Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.

ἑλληνικά καὶ λατινικά.

25 Εἰστήκεισαν δέ

παρὰ τῷ Σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ

ἡ Μήτηρ Αὐτοῦ

Κοντὰ στό Σταυρό τοῦ Ἰησοῦ στέκονταν

ἡ Μητέρα Του

καὶ ἡ ἀδελφή τῆς μητρός Αὐτοῦ,

Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ

καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή.

ἡ ἀδελφή τῆς Μαρίας, γυναῖκα τοῦ Κλωπᾶ

καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή.

26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν Μητέρα

καί τόν Μαθητήν παρεστῶτα
ὄν ἠγάπα,

Ὁ Ἰησοῦς, ὅταν εἶδε τή Μητέρα Του καί
τόν Μαθητή πού ἀγαποῦσε νά στέκεται
πλάϊ της,

λέγει τῇ Μητρί Αὐτοῦ·

λέγει στή Μητέρα Του:

- *Γύναι, ἰδοῦ ὁ υἱός Σου.*

Αὐτός τώρα εἶναι ὁ γιός Σου.

27 **Εἶτα λέγει τῷ Μαθητῇ·**

Ἔστερα λείπει στό Μαθητή:

- *Ἴδού ἡ μήτηρ σου.*

Αὐτή τώρα εἶναι ἡ μητέρα σου.

Καί ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας

ἔλαβεν ὁ Μαθητής αὐτήν εἰς τά ἴδια.

*Ἀπό κείνη τήν ὥρα ὁ Μαθητής τήν πῆρε
στό σπίτι του.*

28 **Μετά τοῦτο**

Μετά ἀπό αὐτό

εἰδώς ὁ Ἰησοῦς

ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται,

*ὁ Ἰησοῦς γνωρίζοντας πώς ὅλα εἶχαν φτά-
σει πιά στό καθορισμένο τέλος,*

30 **κλίνας τήν κεφαλὴν**

παρέδωκε τό πνεῦμα.

ἔγειρε τό κεφάλι καί παρέδωσε τό πνεῦμα.

Εἰς τό «Ἐξαιρέτως ...»

Ὁ εἰρμός τῆς θ' ὠδῆς. Ἦχος πλ. δ'.

Μυστικός εἶ, Θεοτόκε, Παράδεισος,

ἀγεωργήτως βλαστήσασα Χριστόν,

ὑφ' οὗ τό τοῦ Σταυροῦ ζωηφόρον ἐν γῆ

πεφυτούργηται δένδρον.
 Δι' οὗ νῦν ὑψουμένου,
 προσκυνοῦντες Αὐτόν
 Σέ μεγαλύνομεν.

Κοινωνικόν.

Εσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς
 τό φῶς τοῦ προσώπου Σου, Κύριε.
 Ἀλληλούϊα.

Ἀντί τοῦ «Εἶδομεν τό φῶς...» τό

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος αΐ.

Σῶσον, Κύριε, τόν λαόν Σου,
 καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν Σου,
 νίκας τοῖς βασιλεῦσι
 κατά βαρβάρων δωρούμενος
 καί τό Σόν φυλάπτων
 διά τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα.

Ἀπόλυσις.